

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

WELSH STATUTORY
INSTRUMENTS

2018 Rhif 441 (Cy. 77)

2018 No. 441 (W. 77)

Y GYMRAEG

WELSH LANGUAGE

**Rheoliadau Safonau'r Gymraeg
(Rhif 7) 2018**

**The Welsh Language Standards
(No. 7) Regulations 2018**

NODYN ESBONIADOL

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

(This note is not part of the Regulations)

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (mccc 1) ("Mesur 2011") yn gwneud darpariaeth ar gyfer pennu safonau ymddygiad mewn perthynas â'r Gymraeg ("safonau"). Mae'r rhain yn disodli'r system o gynlluniau iaith Gymraeg y darperir ar eu cyfer yn Neddff yr Iaith Gymraeg 1993 (p. 38).

The Welsh Language (Wales) Measure 2011 (nawm 1) ("the 2011 Measure") makes provision for the specification of standards of conduct in relation to the Welsh language ("standards"). These replace the system of Welsh language schemes provided for by the Welsh Language Act 1993 (c. 38).

Mae adran 26 o Fesur 2011 yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu safonau, ac mae adran 39 yn eu galluogi i ddarparu bod safon yn benodol gymwys i berson drwy awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg ("y Comisiynydd") i roi hysbysiad i'r person hwnnw sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â'r safon ("hysbysiad cydymffurfio").

Section 26 of the 2011 Measure enables the Welsh Ministers to specify standards, and section 39 enables them to provide that a standard is specifically applicable to a person by authorising the Welsh Language Commissioner ("the Commissioner") to give a notice to that person requiring compliance with the standard (a "compliance notice").

Mae'r Rheoliadau hyn yn pennu safonau mewn perthynas ag ymddygiad Byrddau Iechyd Lleol, Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru, Cynghorau Iechyd Cymuned a Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru (y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau fel "cyrff").

These Regulations specify standards in relation to the conduct of Local Health Boards, National Health Service Trusts in Wales, Community Health Councils and the Board of Community Health Councils in Wales (which are referred to in the Regulations as "bodies").

Mae'r Rheoliadau hefyd yn awdurdodi'r Comisiynydd (yn ddarostyngedig i eithriadau penodol a nodir yn rheoliad 3(2)) i roi hysbysiad cydymffurfio i'r cyrff hynny, mewn perthynas â safonau a bennir gan y Rheoliadau. Mewn perthynas â Gofal Cymdeithasol Cymru, mae'r Rheoliadau yn awdurdodi'r Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i'r corff hwnnw mewn perthynas â safonau a bennir yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 4) 2016 (O.S. 2016/405 (Cy. 125)).

The Regulations also authorise (subject to certain exceptions set out in regulation 3(2)) the Commissioner to give a compliance notice to those bodies, in relation to standards specified by the Regulations. In relation to Social Care Wales the Regulations authorise the Commissioner to give that body a compliance notice in relation to standards specified in the Welsh Language Standards (No. 4) Regulations 2016 (S.I. 2016/405 (W. 125)).

Yn unol ag adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd drwy hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau sy'n benodol gymwys iddo. I adlewyrchu hynny, mae'r safonau a bennir yn y Rheoliadau wedi eu geirio ar ffurf naratif ail berson, hynny yw ar ffurf "rhaid ichi" (ac ystyr "chi" yw'r corff perthnasol ym mhob achos).

Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd a ddarperir gan adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd (os yw hynny'n rhesymol ac yn gymesur a'i fod yn dymuno gwneud hynny) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un safon o dan rai amgylchiadau, a safon arall o dan amgylchiadau eraill. Er enghraifft, os yw un safon yn benodol gymwys i gorff, caiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon honno o dan rai amgylchiadau, ond nid o dan amgylchiadau eraill, neu ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon honno mewn rhai ardaloedd yn unig. Yn yr un modd os oes dwy neu ragor o safonau yn ymwneud ag ymddygiad penodol (er enghraifft, safonau 8 i 10 mewn perthynas ag ateb galwadau ffôn), caiff y Comisiynydd drwy gyfrwng hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau hynny'n unig, neu â safonau gwahanol ar adegau gwahanol, o dan amgylchiadau gwahanol, neu mewn ardaloedd gwahanol, fel sy'n briodol i'r corff. Nid oes rheidrwydd ar y Comisiynydd felly i'w gwneud yn ofynnol i bob corff gydymffurfio â phob safon.

Yn unol ag adran 46 o Fesur 2011, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio a roddir i gorff ddatgan y diwrnod gosod, neu'r diwrnodau gosod; hynny yw, y diwrnod neu'r diwrnodau y daw'n ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon (neu gydymffurfio â safon mewn modd penodol). Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd a ddarperir gan adran 46, caiff y Comisiynydd osod diwrnod gosod buan i gorff gydymffurfio â safon (cyn belled â bod hynny o leiaf 6 mis ar ôl dyddiad rhoi'r hysbysiad cydymffurfio perthnasol i'r corff), neu osod diwrnod gosod ymhellach i'r dyfodol (er enghraifft mewn perthynas â safonau sy'n fwy heriol).

Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â'r safonau—

- (a) pa un a yw'n cyflawni'r gweithgaredd neu'n darparu'r gwasanaeth; neu
- (b) pa un a yw'n cael ei gyflawni neu'n cael ei ddarparu ar ei ran gan drydydd parti o dan drefniadau a wneir rhyngddynt hwy.

In accordance with section 44 of the 2011 Measure, the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one or more standards that are specifically applicable to it. To reflect that, the standards specified by the Regulations are expressed in the second person narrative, meaning that they are in "you must" form (where "you" means the relevant body in each case).

Using the flexibility provided by section 44 of the 2011 Measure the Commissioner may (if it is reasonable and proportionate, and the Commissioner wishes to do so) require a body to comply with one standard in some circumstances and another standard in other circumstances. For example, if a standard is specifically applicable to a body the Commissioner may require the body to comply with the standard in some circumstances but not others, or require it to comply with the standard only in some areas. Similarly if two or more standards relate to a specific conduct (for example, standards 8 to 10 in relation to answering telephone calls), the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one of those standards only, or with different standards at different times, in different circumstances, or in different areas; as is appropriate for the body. The Commissioner is not, therefore, obliged to require every body to comply with every standard.

In accordance with section 46 of the 2011 Measure, the compliance notice given to a body must state the imposition day, or imposition days; meaning the day or days upon which the body becomes required to comply with a standard (or comply with a standard in a specific way). Using the flexibility provided for by section 46, the Commissioner may set an early imposition day for a body to comply with a standard (provided this is at least 6 months after the date on which the body was given the related compliance notice), or set an imposition day further in the future (for example in relation to more challenging standards).

The Regulations require a body to comply with the standards—

- (a) whether it is carrying out the activity or providing the service; or
- (b) whether it is carried out or it is provided on its behalf by a third party under arrangements made between them.

Fodd bynnag, yn achos unigolyn sy'n bresennol mewn ymgynghoriad clinigol neu gynhadledd achos, neu unigolyn sy'n glaf mewnol, safonau sy'n gymwys i'r trydydd parti sy'n cyflawni'r gweithgaredd neu sy'n darparu'r gwasanaeth ar ran y corff sy'n gymwys. Mae hyn yn golygu, er enghraifft, os yw Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn cyflawni neu'n darparu cynhadledd achos ar ran Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yna safonau Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, ac nid safonau Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, a fyddai'n gymwys. Mae hefyd yn golygu mai safonau Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, ac nid safonau Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, a fyddai'n gymwys os yw unigolyn yn glaf mewnol yn un o ysbytai Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro ar ran Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

Pan fo'r trydydd parti yn ddarparwr gofal sylfaenol, neu pan fo'r gwasanaeth a ddarperir neu'r weithgaredd a gyflawnir ar ran y corff yn cael ei ddarparu neu ei gyflawni mewn ysbyty preifat neu'n glinig preifat yng Nghymru, ar ward breifat mewn ysbyty yng Nghymru neu mewn ysbyty neu glinig y tu allan i Gymru, yna nid yw unrhyw safonau yn gymwys. Nid yw unrhyw safonau yn gymwys pan fo'r gwasanaeth a ddarperir neu'r gweithgaredd a gyflawnir ar ran y corff yn wasanaeth cartref gofal.

Pan fo safon a bennir yn y Rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i ddeunydd ysgrifenedig gael ei arddangos neu ei ddarparu yn Gymraeg, neu i wasanaeth gael ei ddarparu yn Gymraeg, nid yw hyn yn golygu bod rhaid arddangos neu ddarparu'r deunydd yn Gymraeg yn unig, na bod rhaid i'r gwasanaeth gael ei ddarparu yn Gymraeg yn unig (oni bai bod hynny'n cael ei nodi'n benodol).

Mae **Atodlen 1** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cyflenwi gwasanaethau**. Mae adran 28 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cyflenwi gwasanaethau" yw safon sy'n ymwneud â gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau, ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg, neu weithio tuag at sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, pan gyflawnir y gweithgaredd hwnnw. Ystyr "gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau" yw bod person yn cyflenwi gwasanaethau i berson arall, neu yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau i'r person hwnnw neu i drydydd person.

Mae **Atodlen 2** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau llunio polisi**. Mae adran 29 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon llunio polisi" yw safon sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi ac y bwriedir iddi sicrhau, neu gyfrannu at sicrhau, bod y person sy'n gwneud y penderfyniad polisi yn ystyried un neu ragor o'r canlynol—

However, in the case of an individual attending a clinical consultation or a case conference, or an individual who is an in-patient, it is the standards that apply to the third party carrying out the activity or providing the service on behalf of the body that apply. This means, for example, that if Cardiff and the Vale University Health Board carries out or provides a case conference on behalf of Betsi Cadwaladr University Health Board, then Cardiff and the Vale University Health Board's standards would apply, not Betsi Cadwaladr University Health Board's standards. It also means that if an individual is an in-patient at Cardiff and the Vale University Health Board's hospital on behalf of Betsi Cadwaladr University Health Board, then Cardiff and the Vale University Health Board's standards would apply, not Betsi Cadwaladr University Health Board's standards.

Where the third party is a primary care provider, or where the service provided or the activity carried out on the body's behalf is provided or carried out in a private hospital or private clinic in Wales, a private ward in a hospital in Wales or a hospital or clinic outside of Wales, then no standards apply. No standards apply when the service provided or the activity carried out on the body's behalf is a care home service.

Where a standard specified in these Regulations requires written material to be displayed or provided in Welsh, or for a service to be provided in Welsh, this does not mean that the material must be displayed or provided in Welsh only, or that the service must only be provided in Welsh (unless that is specifically stated).

Schedule 1 to the Regulations specifies **service delivery standards**. Section 28 of the 2011 Measure provides that a "service delivery standard" means a standard that relates to a service delivery activity, and is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language, or to work towards ensuring that the Welsh language is treated no less favourably than the English language when that activity is carried out. A "service delivery activity" means a person delivering services to another person, or dealing with any other person in connection with delivering services to that other person, or to a third person.

Schedule 2 to the Regulations specifies **policy making standards**. Section 29 of the 2011 Measure provides that a "policy making standard" means a standard that relates to a policy decision, and is intended to secure, or to contribute to securing, that the person making the policy decision considers one or more of the following—

- (a) pa effeithiau, os o gwbl, (a pha un a yw'r effeithiau'n positif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- (b) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- (c) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel nad yw'r penderfyniad yn cael effeithiau andwyol, neu fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau llai andwyol, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae **Atodlen 3** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau gweithredu**. Mae adran 30 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon gweithredu" yw safon sy'n ymwneud â swyddogaethau, neu fusnes neu ymgymeriad arall ("gweithgareddau perthnasol") person ("A"), ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg—

- (a) gan A wrth i A wneud ei weithgareddau perthnasol,
- (b) gan A a pherson arall wrth iddynt ddelio â'i gilydd mewn cysylltiad â gweithgareddau perthnasol A, neu
- (c) gan berson heblaw A wrth iddo wneud gweithgareddau at ddibenion gweithgareddau perthnasol A, neu mewn cysylltiad â hwy.

Mae **Atodlen 4** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cadw cofnodion**. Mae adran 32 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cadw cofnodion" yw safon sy'n ymwneud â chadw cofnodion ynghylch safonau penodedig eraill, cofnodion ynghylch cwynion mewn perthynas â chydymffurfedd â safonau penodedig eraill, neu gofnodion ynghylch cwynion eraill sy'n ymwneud â'r Gymraeg.

Mae **Atodlen 5** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau sy'n ymdrin â materion atodol**. Mae'r rhain yn atodol i'r materion hynny yr ymdrinnir â hwy yn Atodlenni 1 i 4.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth: Uned y Gymraeg, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

- (a) what effects, if any, (whether positive or adverse) the policy decision would have on opportunities for persons to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- (b) how the decision could be made so that the decision has positive effects, or increased positive effects, on opportunities for persons to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- (c) how the decision could be made so that the decision does not have adverse effects, or has decreased adverse effects, on opportunities for other persons to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Schedule 3 to the Regulations specifies **operational standards**. Section 30 of the 2011 Measure provides that an "operational standard" means a standard that relates to the functions, or a business or other undertaking ("relevant activities") of a person ("A"), that is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language—

- (a) by A in carrying out A's relevant activities,
- (b) by A and another person in dealings between them in connection with A's relevant activities, or
- (c) by a person other than A in carrying out activities for the purposes of, or in connection with, A's relevant activities.

Schedule 4 to the Regulations specifies **record keeping standards**. Section 32 of the 2011 Measure provides that a "record keeping standard" is a standard relating to the keeping of records about other specified standards, records about complaints concerning compliance with other specified standards, or records about other complaints concerning the Welsh language.

Schedule 5 to the Regulations specifies **standards that deal with supplementary matters**. These are supplementary to the matters dealt with in Schedules 1 to 4.

The Welsh Ministers' Code of Practice on the carrying out of Regulatory Impact Assessments was considered in relation to these Regulations. As a result, a regulatory impact assessment has been prepared as to the likely costs and benefits of complying with these Regulations. A copy can be obtained from the Welsh Language Unit, Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ.

2018 Rhif 441 (Cy. 77)

2018 No. 441 (W. 77)

Y GYMRAEG

WELSH LANGUAGE

**Rheoliadau Safonau'r Gymraeg
(Rhif 7) 2018**

**The Welsh Language Standards
(No. 7) Regulations 2018**

Gwnaed 27 Mawrth 2018

Made 27 March 2018

Yn dod i rym 29 Mehefin 2018

Coming into force 29 June 2018

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddynt gan adrannau 26, 27, 39 a 150(5) o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011(1), ac wedi cael cymeradwyaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol ag adran 150(2) o'r Mesur hwnnw, yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred upon them by sections 26, 27, 39 and 150(5) of the Welsh Language (Wales) Measure 2011(1), having received the approval of the National Assembly for Wales in accordance with section 150(2) of that Measure, make the following Regulations:

Enwi, cychwyn, cymhwyso a dehongli

Title, commencement, application and interpretation

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) 2018.

1.—(1) The title of these Regulations is the Welsh Language Standards (No. 7) Regulations 2018.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 29 Mehefin 2018.

(2) These Regulations come into force on 29 June 2018.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(3) These Regulations apply in relation to Wales.

(4) Yn y Rheoliadau hyn—

(4) In these Regulations—

ystyr “aelod o staff” (“*member of staff*”) yw cyflogai i gorff neu berson naturiol sy'n gweithio i gorff ond nid person sydd wedi ei benodi i gorff gan Weinidogion Cymru, un o Weinidogion y Goron, Ysgrifennydd Gwladol, cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol neu sefydliad gwirfoddol(2) (a rhaid dehongli “staff” (“*staff*”) yn unol â hynny);

a “body” (“*corff*”) means a person listed in Schedule 6;

a “care home service” (“*gwasanaeth cartref gofal*”) has the same meaning as in section 2(2) of, and paragraph 1 of Schedule 1 to, the Regulation and Inspection of Social Care (Wales) Act 2016(2);

a “case conference” (“*cynhadledd achos*”) means an interaction the main purpose of which is to discuss an individual's (“A”) health related provision and is between—

(a) A,

ystyr “claf mewnol” (“*in-patient*”) yw unigolyn sy'n cael ei dderbyn i'r ysbyty am o leiaf un noson;

(1) 2011 mccc 1.

(2) *Gweler* er enghraifft rheoliad 7 o Reoliadau Cyngorau Iechyd Cymuned (Cyfansoddiad, Aelodaeth a Gweithdrefnau) (Cymru) 2010 (O.S. 2010/288 (Cy. 37)) sy'n ymwneud â sefydliadau gwirfoddol yn penodi aelodau i Gyngorau Iechyd Cymuned.

(1) 2011 nawm 1.

(2) 2016 anaw 2.

mae “clinig” (“*clinic*”) yn feddygfa neu’n ystafell ymgynghori y mae—

- (a) ymgynghoriad clinigol; neu
- (b) ymgynghoriad clinigol preifat;

yn cael ei gynnal ynddi;

ystyr “clinig gwasanaeth iechyd gwladol” (“*national health service clinic*”) yw clinig sydd wedi ei freinio yng Ngweinidogion Cymru, Bwrdd Iechyd Lleol neu Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol;

ystyr “clinig preifat” (“*private clinic*”) yw clinig nad yw’n glinig gwasanaeth iechyd gwladol;

ystyr “corff” (“*body*”) yw person a restrir yn Atodlen 6;

ystyr “cynhadledd achos” (“*case conference*”) yw rhyngweithio a’i brif bwrpas yw trafod darpariaeth unigolyn (“A”) sy’n ymwneud ag iechyd ac sydd rhwng—

- (a) A,
- (b) un neu ragor o gyrff, a
- (c) un neu ragor o bersonau pan fo o leiaf un o’r personau hynny yn gyngor sir neu’n gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru;

ystyr “darpariaeth iechyd” (“*health provision*”) yw darparu gwasanaethau iechyd fel rhan o’r gwasanaeth iechyd gwladol i unigolyn ac mae’n cynnwys asesu, diagnosio neu drin yr unigolyn hwnnw;

ystyr “darpariaeth iechyd breifat” (“*private health provision*”) yw darparu gwasanaethau iechyd nad ydynt yn rhan o’r gwasanaeth iechyd gwladol i unigolyn ac mae’n cynnwys asesu, diagnosio neu drin yr unigolyn hwnnw;

ystyr “darpariaeth sy’n ymwneud ag iechyd” (“*health related provision*”) yw darparu gwasanaethau i unigolyn a all gael effaith ar iechyd yr unigolyn hwnnw ond nad ydynt yn ddarpariaeth iechyd nac yn ddarpariaeth iechyd breifat;

ystyr “darparwr gofal sylfaenol” (“*primary care provider*”) yw person sy’n darparu gwasanaeth gofal sylfaenol ar ran Bwrdd Iechyd Lleol;

mae “derbyniad fel claf mewdol” (“*in-patient admission*”) yn dechrau ar y diwrnod y mae’r claf mewdol yn cael ei dderbyn i’r ysbyty ac yn dod i ben ar y diwrnod y mae’r claf mewdol yn peidio â bod yn yr ysbyty;

mae i “gwasanaeth cartref gofal” (“*care home service*”) yr un ystyr ag yn adran 2(2) o Ddeddf

(b) one or more bodies, and

(c) one or more persons where at least one of those persons is a county council or a county borough council in Wales;

a “clinig” (“*clinic*”) is a surgery or consulting room in which—

- (a) a clinical consultation; or
- (b) a private clinical consultation;

takes place;

a “clinical consultation” (“*ymgyngoriad clinigol*”) means a health provision interaction between one or more individuals and a body;

“health provision” (“*darpariaeth iechyd*”) means the provision of health services as part of the national health service to an individual and includes the assessment, diagnosis or treatment of that individual;

“health related provision” (“*darpariaeth sy’n ymwneud ag iechyd*”) means provision of services to an individual which may have an effect on the health of that individual but which are not health provision or private health provision;

a “hospital” (“*ysbyty*”) means—

- (a) any institution for the reception and treatment of persons suffering from illness,
- (b) any maternity home, and
- (c) any institution for the reception and treatment of persons during convalescence or persons requiring medical rehabilitation,

and includes clinics, dispensaries and out-patient departments maintained in connection with any such home or institution;

an “individual” (“*unigolyn*”) means a natural person ordinarily resident in Wales acting in their personal capacity; but does not include an individual acting in their capacity as a volunteer;

an “in-patient” (“*claf mewdol*”) means an individual who is admitted to hospital for at least one night;

an “in-patient admission” (“*derbyniad fel claf mewdol*”) begins on the day the in-patient is admitted to hospital and ends on the day the in-patient ceases to be in hospital;

a “member of staff” (“*aelod o staff*”) means an employee of a body or a natural person working for a body but not a person appointed to a body by the Welsh Ministers, a Minister of the Crown, Secretary of State, a county council or county

Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016(1), a pharagraff 1 o Atodlen 1 iddi; ystyr “gwasanaeth gofal sylfaenol” (“*primary care service*”) yw gwasanaeth a ddarperir o dan gcontract, trefniant neu gytundeb a wneir o dan neu yn rhinwedd unrhyw un neu ragor o’r darpariaethau a ganlyn o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006(2)—

- (a) adran 41(2)(b) (gwasanaethau meddygol sylfaenol);
- (b) adran 42(1) (contractau gwasanaethau meddygol cyffredinol);
- (c) adran 50 (trefniadau gan Fyrddau Iechyd Lleol ar gyfer darparu gwasanaethau meddygol sylfaenol);
- (ch) adran 57(1) (contractau gwasanaethau deintyddol cyffredinol);
- (d) adran 64 (trefniadau gan Fyrddau Iechyd Lleol ar gyfer darparu gwasanaethau deintyddol sylfaenol);
- (dd) adran 71 (trefniadau ar gyfer gwasanaethau offthalmig cyffredinol);
- (e) adran 80 (trefniadau ar gyfer gwasanaethau fferyllol);
- (f) adran 81 (gwasanaethau fferyllol ychwanegol);
- (ff) adran 92 (cynlluniau peilot);
- (g) adran 102 (cynlluniau gwasanaethau fferyllol lleol);

ystyr “gwasanaeth iechyd gwladol” (“*national health service*”) yw’r gwasanaeth iechyd cynhwysfawr yng Nghymru a barheir o dan adran 1(1) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;

ystyr “unigolyn” (“*individual*”) yw person naturiol sy’n preswyl fel arfer yng Nghymru ac yn gweithredu yn ei enw ei hun; ond nid yw’n cynnwys unigolyn sy’n gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel gwirfoddolwr;

ystyr “ymgyngoriad clinigol” (“*clinical consultation*”) yw rhyngweithio rhwng un neu ragor o unigolion a chorff ynghylch darpariaeth iechyd;

ystyr “ymgyngoriad clinigol preifat” (“*private clinical consultation*”) yw rhyngweithio rhwng un neu ragor o unigolion a pherson ynghylch darpariaeth iechyd breifat;

ystyr “ysbyty” (“*hospital*”) yw—

borough council or a voluntary organisation(1) (and “staff” (“*staff*”) must be construed accordingly);

“national health service” (“*gwasanaeth iechyd gwladol*”) means the comprehensive health service in Wales continued under section 1(1) of the National Health Service (Wales) Act 2006(2);

a “national health service clinic” (“*clinig gwasanaeth iechyd gwladol*”) means a clinic vested in the Welsh Ministers, a Local Health Board or a National Health Service Trust;

a “national health service hospital” (“*ysbyty gwasanaeth iechyd gwladol*”) means a hospital vested in the Welsh Ministers, a Local Health Board or a National Health Service Trust;

a “primary care provider” (“*darparwr gofal sylfaenol*”) means a person who provides a primary care service on behalf of a Local Health Board;

a “primary care service” (“*gwasanaeth gofal sylfaenol*”) means a service provided under a contract, arrangement or agreement made under or by virtue of any of the following provisions of the National Health Service (Wales) Act 2006—

- (a) section 41(2)(b) (primary medical services);
- (b) section 42(1) (general medical services contracts);
- (c) section 50 (arrangements by Local Health Boards for the provision of primary medical services);
- (ch) section 57(1) (general dental services contracts);
- (d) section 64 (arrangements by Local Health Boards for the provision of primary dental services);
- (dd) section 71 (arrangements for general ophthalmic services);
- (e) section 80 (arrangements for pharmaceutical services);
- (f) section 81 (additional pharmaceutical services);
- (ff) section 92 (pilot schemes);
- (g) section 102 (local pharmaceutical services schemes);

(1) 2016 dccc 2.
(2) 2006 p.42.

(1) See for example regulation 7 of the Community Health Councils (Constitution, Membership and Procedures)(Wales) Regulations 2010 (S.I. 2010/288 (W. 37)) which relates to the appointment of members to Community Health Councils by voluntary organisations.
(2) 2006 c. 42.

- (a) unrhyw sefydliad ar gyfer derbyn a thrin personau sy'n dioddef o salwch,
- (b) unrhyw gartref mamolaeth, a
- (c) unrhyw sefydliad ar gyfer derbyn a thrin personau sy'n ymadfer neu bersonau y mae angen adsefydlu meddygol arnynt,

ac mae'n cynnwys clinigau, fferyllfeydd ac adrannau cleifion allanol a gynhelir mewn cysylltiad ag unrhyw gartref neu sefydliad o'r fath; ystyr "ysbyty gwasanaeth iechyd gwladol" ("national health service hospital") yw ysbyty sydd wedi ei freinio yng Ngweinidogion Cymru, Bwrdd Iechyd Lleol neu Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Iechyd Gwladol; ac

ystyr "ysbyty preifat" ("private hospital") yw ysbyty nad yw'n ysbyty gwasanaeth iechyd gwladol.

(5) Yn ddarostyngedig i baragraffau (7), (8), (9) a (10) yn y Rheoliadau hyn—

- (a) mae cyfeiriadau at unrhyw weithgaredd sy'n cael ei gyflawni gan gorff, neu at unrhyw wasanaeth sy'n cael ei ddarparu gan gorff, i'w darllen fel pe baent yn cynnwys cyfeiriad at y gweithgaredd hwnnw yn cael ei gyflawni ar ran y corff, neu at y gwasanaeth hwnnw yn cael ei ddarparu ar ran y corff, gan drydydd parti o dan drefniadau a wneir rhwng y trydydd parti a'r corff;
- (b) yn unol â hynny, oni bai bod hysbysiad cydymffurfio yn darparu i'r gwrthwyneb, bydd corff wedi methu â chydymffurfio â safon mewn cysylltiad â gweithgaredd y mae wedi trefnu iddo gael ei gyflawni, neu wasanaeth y mae wedi trefnu iddo gael ei ddarparu, gan drydydd parti os nad yw'r gweithgaredd hwnnw neu'r gwasanaeth hwnnw wedi ei gyflawni neu ei ddarparu yn unol â'r safon.

(6) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn perthynas â gweithgaredd a gyflawnir ganddo neu wasanaeth a ddarperir ganddo pan fo'n cyflawni'r gweithgaredd hwnnw neu'n darparu'r gwasanaeth hwnnw ar ran trydydd parti o dan drefniadau a wneir rhyngddo ef a'r trydydd parti, ac eithrio mewn perthynas—

- (a) ag ymgynghoriad clinigol,
- (b) â chynhadledd achos, neu
- (c) â chlaf mewnol (pan na fydd y claf mewnol yn bresennol mewn ymgynghoriad clinigol).

a "private clinic" ("*clinig preifat*") means a clinic which is not a national health service clinic;

a "private clinical consultation" ("*ymgyngghoriad clinigol preifat*") means a private health provision interaction between one or more individuals and a person;

"private health provision" ("*darpariaeth iechyd breifat*") means the provision of health services not as part of the national health service to an individual and includes the assessment, diagnosis or treatment of that individual; and

a "private hospital" ("*ysbyty preifat*") means a hospital which is not a national health service hospital.

(5) Subject to paragraphs (7), (8), (9) and (10), in these Regulations—

- (a) references to any activity being carried out by a body, or to any service being provided by a body, are to be read as including a reference to that activity being carried out on the body's behalf or to that service being provided on the body's behalf by a third party under arrangements made between the third party and the body;
- (b) accordingly, unless a compliance notice provides to the contrary, a body will have failed to comply with a standard in respect of an activity or service it has arranged to be carried out or provided by a third party if that activity or service has not been carried out or provided in accordance with the standard.

(6) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in relation to an activity carried out by it or a service provided by it where it is carrying out that activity or providing that service on behalf of a third party under arrangements made between it and the third party, except in relation to—

- (a) a clinical consultation,
- (b) a case conference, or
- (c) an in-patient (when the in-patient is not attending a clinical consultation).

(7) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn perthynas â gweithgaredd a gyflawnir ar ei ran neu wasanaeth a ddarperir ar ei ran gan drydydd parti o dan drefniadau a wneir rhyngddo ef a'r trydydd parti mewn perthynas—

- (a) ag ymgynghoriad clinigol,
- (b) â chynhadledd achos, neu
- (c) â chlaf mewnol (pan na fydd y claf mewnol yn bresennol mewn ymgynghoriad clinigol).

(8) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn perthynas â gweithgaredd a gyflawnir ganddo neu wasanaeth a ddarperir ganddo pan fo'r gweithgaredd hwnnw'n cael ei gyflawni neu pan fo'r gwasanaeth hwnnw'n cael ei ddarparu ar ei ran—

- (a) mewn ysbyty preifat neu glinig preifat yng Nghymru,
- (b) ar ward breifat mewn ysbyty yng Nghymru, neu
- (c) mewn ysbyty neu glinig y tu allan i Gymru.

(9) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn perthynas â gweithgaredd a gyflawnir ganddo neu wasanaeth a ddarperir ganddo pan fo'r gweithgaredd hwnnw'n cael ei gyflawni neu pan fo'r gwasanaeth hwnnw'n cael ei ddarparu ar ei ran gan ddarparwr gofal sylfaenol.

(10) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn perthynas â gweithgaredd a gyflawnir ganddo neu wasanaeth a ddarperir ganddo pan fo'r gweithgaredd sy'n cael ei gyflawni neu pan fo'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu ar ei ran yn wasanaeth cartref gofal.

Safonau a bennir

2.—(1) Yn Atodlen 1—

- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cyflenwi gwasanaethau;
- (b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;
- (c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(2) Yn Atodlen 2—

- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau llunio polisi;

(7) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in relation to an activity carried out on its behalf or a service provided on its behalf by a third party under arrangements made between it and the third party in relation to—

- (a) a clinical consultation,
- (b) a case conference, or
- (c) an in-patient (when the in-patient is not attending a clinical consultation).

(8) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in relation to an activity carried out by it or a service provided by it where that activity is carried out or that service is provided on its behalf—

- (a) in a private hospital or private clinic in Wales,
- (b) on a private ward in a hospital in Wales, or
- (c) in a hospital or clinic located outside of Wales.

(9) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in relation to an activity carried out by it or a service provided by it where that activity is carried out or that service is provided on its behalf by a primary care provider.

(10) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in relation to an activity carried out by it or a service provided by it where the activity carried out or the service provided on its behalf is a care home service.

Standards specified

2.—(1) In Schedule 1—

- (a) Part 1 specifies service delivery standards;
- (b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;
- (c) Part 3 defines a number of words and expressions.

(2) In Schedule 2—

- (a) Part 1 specifies policy making standards;

- (b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;
 - (c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.
- (3) Yn Atodlen 3—
- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau gweithredu;
 - (b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;
 - (c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.
- (4) Yn Atodlen 4—
- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cadw cofnodion;
 - (b) mae Rhan 2 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.
- (5) Yn Atodlen 5—
- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau sy'n ymdrin â materion sy'n atodol i'r materion yr ymdrinnir â hwy yn y safonau a bennir yn Atodlenni 1 i 4;
 - (b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli'r safonau atodol.

Safonau sy'n benodol gymwys

3.—(1) Mae Gweinidogion Cymru yn awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg i roi hysbysiad cydymffurfio i'r personau a restrir yn Atodlen 6 sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau a bennir o dan reoliad 2 ac Atodlenni 1 i 5.

(2) Ond nid awdurdodir y Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i—

- (a) Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio â'r safonau a ganlyn—
 - (i) 65 i 68,
 - (ii) 78 i 78A;
- (b) Cynghorau Iechyd Cymuned a Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio â'r safonau a ganlyn—

- (b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;
 - (c) Part 3 defines a number of words and expressions.
- (3) In Schedule 3—
- (a) Part 1 specifies operational standards;
 - (b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;
 - (c) Part 3 defines a number of words and expressions.
- (4) In Schedule 4—
- (a) Part 1 specifies record keeping standards;
 - (b) Part 2 defines a number of words and expressions.
- (5) In Schedule 5—
- (a) Part 1 specifies standards that deal with matters which are supplementary to the matters dealt with in the standards specified in Schedules 1 to 4;
 - (b) Part 2 makes provision about interpreting the supplementary standards.

Standards that are specifically applicable

3.—(1) The Welsh Ministers authorise the Welsh Language Commissioner to give a compliance notice to the persons listed in Schedule 6 requiring them to comply with any of the standards specified under regulation 2 and Schedules 1 to 5.

(2) But the Commissioner is not authorised to give a compliance notice to—

- (a) National Health Service Trusts in Wales requiring them to comply with the following standards—
 - (i) 65 to 68,
 - (ii) 78 to 78A;
- (b) Community Health Councils and the Board of Community Health Councils in Wales requiring them to comply with the following standards—

- (i) 23 i 25,
- (ii) 64 i 68,
- (iii) 78 i 78A,
- (iv) 110 a 110A.

Diwygio Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 4) 2016

4.—(1) Yn rheoliad 3 o Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 4) 2016 (“Rheoliadau Rhif 4”)(1) yn lle paragraff (2) rhodder—

“(2) Ond nid awdurdodir y Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i—

- (a) Tribiwnlys Tir Amaethyddol Cymru, Tribiwnlys Adolygu Iechyd Meddwl Cymru, Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru a Thribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio a'r safonau a ganlyn—
 - (i) 92 i 139,
 - (ii) 144 i 148,
 - (iii) 161 i 166;
- (b) Gofal Cymdeithasol Cymru(2) sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â safon 60.”

(2) Yn Atodlen 6 i Reoliadau Rhif 4, yn y lle priodol mewnosoder—

“Gofal Cymdeithasol Cymru (“*Social Care Wales*”).

- (i) 23 to 25,
- (ii) 64 to 68,
- (iii) 78 to 78A,
- (iv) 110 and 110A.

Amendment of Welsh Language Standards (No. 4) Regulations 2016

4.—(1) In regulation 3 of the Welsh Language Standards (No. 4) Regulations 2016 (“the No. 4 Regulations”)(1) for paragraph (2) substitute—

“(2) But the Commissioner is not authorised to give a compliance notice to—

- (a) the Agricultural Land Tribunal (Wales), the Mental Health Review Tribunal for Wales, the Residential Property Tribunal Wales and the Special Educational Needs Tribunal for Wales requiring them to comply with the following standards—
 - (i) 92 to 139,
 - (ii) 144 to 148,
 - (iii) 161 to 166;
- (b) Social Care Wales(2) requiring it to comply with standard 60.”

(2) In Schedule 6 to the No. 4 Regulations in the appropriate place insert—

“Social Care Wales (“*Gofal Cymdeithasol Cymru*”).

Eluned Morgan

Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes, o dan awdurdod Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, un o Weinidogion Cymru
27 Mawrth 2018

Minister for Welsh Language and Lifelong Learning, under the authority of the Cabinet Secretary for Education, one of the Welsh Ministers
27 March 2018

(1) O.S. 2016/405 (Cy. 125).

(2) *Gweler* adran 67 o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (dccc 2) a barhaodd â bodolaeth Cyngor Gofal Cymru, ond a'i hailenwodd yn Ofal Cymdeithasol Cymru.

(1) S.I. 2016/405 (W. 125).

(2) *See* section 67 of the Regulation and Inspection of Social Care (Wales) Act 2016 (anaw 2) which continued the Care Council for Wales in existence, but renamed it as Social Care Wales.

ATODLEN 1 Rheoliad 2(1)
Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

SCHEDULE 1 Regulation 2(1)
Service Delivery Standards

RHAN 1
Y SAFONAU

PART 1
THE STANDARDS

1	Safonau ynghylch gohebiaeth a anfonir gan gorff	1	Standards relating to correspondence sent by a body
	<i>(1) Pan fo corff yn ateb gohebiaeth</i>		<i>(1) When a body replies to correspondence</i>
Safon 1:	Os byddwch yn cael unrhyw ohebiaeth yn Gymraeg oddi wrth berson, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb), oni bai bod y person wedi dweud nad oes angen ateb yn Gymraeg.	Standard 1:	If you receive correspondence from a person in Welsh you must reply in Welsh (if an answer is required), unless the person has indicated that there is no need to reply in Welsh.
	<i>(2) Pan fo corff yn gohebu</i>		<i>(2) When a body initiates correspondence</i>
	<i>(a) Pan fo corff yn gohebu ag unigolyn</i>		<i>(a) When a body corresponds with an individual</i>
Safon 2:	Pan fyddwch yn gohebu ag unigolyn (“A”) am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i A a yw’n dymuno cael gohebiaeth oddi wrthyich yn Gymraeg, ac os yw A yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny rhaid ichi—	Standard 2:	When you correspond with an individual (“A”) for the first time, you must ask A whether A wishes to receive correspondence from you in Welsh, and if A responds to say that A wishes to receive correspondence in Welsh you must—
	(a) cadw cofnod o ddymuniad A,		(a) keep a record of A’s wish,
	(b) gohebu yn Gymraeg ag A wrth ohebu ag A o hynny ymlaen, ac		(b) correspond with A in Welsh when corresponding with A from then onwards, and
	(c) anfon unrhyw ffurflenni y mae A i’w cwblhau o hynny ymlaen yn Gymraeg.		(c) send any forms that A is to complete from then onwards in Welsh.
	<i>(b) Pan fo corff yn gohebu â mwy nag un aelod o’r un aelwyd</i>		<i>(b) When a body corresponds with more than one member of the same household</i>

Safon 3: Pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at un neu ragor o unigolion sy'n aelodau o'r un aelwyd (er enghraifft, rhieni plentyn) am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i'r unigolion hynny a ydynt yn dymuno cael gohebiaeth oddi wrthy ch yn Gymraeg, ac os—

- (a) yw pob unigolyn yn ymateb i ddweud eu bod yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'u dymuniad, a gohebu yn Gymraeg o hynny ymlaen pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at bob un o'r unigolion hynny;
- (b) yw un o'r unigolion (ond nid pob un ohonynt) yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'i ddymuniad, a darparu fersiwn Gymraeg o ohebiaeth o hynny ymlaen pan fyddwch yn anfon gohebiaeth a gyfeirir at bob un o'r unigolion hynny.

(c) Pan fo corff yn gohebu â sawl person (er enghraifft, pan fydd yn anfon cylchlythyr, neu'n anfon yr un llythyr at nifer o gartrefi)

Safon 4: Pan fyddwch yn anfon yr un ohebiaeth at nifer o bersonau, rhaid ichi anfon fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth ar yr un pryd ag y byddwch yn anfon unrhyw fersiwn Saesneg ohoni.

Standard 3: When you send correspondence addressed to one or more individuals who are members of the same household (for example, the parents of a child) for the first time, you must ask them whether they wish to receive correspondence from you in Welsh; and if—

- (a) all individuals respond to say that they wish to receive correspondence in Welsh, you must keep a record of that wish and correspond in Welsh from then onwards when sending correspondence addressed to all of those individuals;
- (b) one (but not all) of the individuals responds to say that he or she wishes to receive correspondence in Welsh, you must keep a record of that wish and provide a Welsh language version of correspondence from then onwards when sending correspondence addressed to all of those individuals.

(c) When a body corresponds with several persons (for example, when it sends a circular, or sends the same letter to a number of homes)

Standard 4: When you send the same correspondence to several persons, you must send a Welsh language version of the correspondence at the same time as you send any English language version.

(3) Safonau cyffredinol ynghylch gohebu

(3) General standards relating to correspondence

Safon 5: Os nad ydych yn gwybod a yw person yn dymuno cael gohebiaeth oddi wrthyhch yn Gymraeg rhaid ichi ddarparu fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth pan fyddwch yn gohebu â'r person hwnnw.

Standard 5: If you don't know whether a person wishes to receive correspondence from you in Welsh, when you correspond with that person you must provide a Welsh language version of the correspondence.

Safon 6: Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg gyfatebol o ohebiaeth, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (er enghraifft, os yw'r fersiwn Saesneg wedi ei llofnodi, neu os oes manylion cyswllt wedi eu darparu ar y fersiwn Saesneg, rhaid i'r fersiwn Gymraeg gael ei thrin yn yr un modd).

Standard 6: If you produce a Welsh language version and a corresponding English language version of correspondence, you must not treat the Welsh language version less favourably than the English language version (for example, if the English version is signed, or if contact details are provided on the English version, then the Welsh version must be treated in the same way).

Safon 7: Rhaid ichi ddatgan—
(a) mewn gohebiaeth, a
(b) mewn cyhoeddiadau a hysbysiadau sy'n gwahodd personau i anfon ymateb neu i anfon gohebiaeth atoch,
eich bod yn croesawu cael gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwch yn ateb gohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Standard 7: You must state—
(a) in correspondence, and
(b) in publications and notices that invite persons to respond to you or to correspond with you,
that you welcome receiving correspondence in Welsh, that you will respond to correspondence in Welsh, and that corresponding in Welsh will not lead to delay.

2 Safonau ynghylch galwadau ffôn i gorff ac oddi wrth gorff

2 Standards relating to telephone calls made and received by a body

(1) Galwadau ffôn i brif rif ffôn y corff ac i unrhyw linellau cymorth neu ganolfannau galwadau

(1) Telephone calls made to a body's main contact number and to any helplines or call centres

Safon 8: Pan fydd person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi gyfarch y person yn Gymraeg.

Standard 8: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must greet the person in Welsh.

Safon 9: Pan fydd person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi roi gwybod i'r person bod gwasanaeth Cymraeg ar gael.

Safon 10: Pan fo person yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg os yw'r person yn dymuno hynny—

- (a) hyd nes ei bod yn angenrheidiol trosglwyddo'r alwad i aelod o staff nad yw'n siarad Cymraeg sy'n gallu darparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a
- (b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.

Safon 11: Pan fyddwch yn hysbysebu rhifau ffôn, llinellau cymorth neu wasanaethau canolfannau galwadau, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 12: Os byddwch yn cynnig gwasanaeth Cymraeg ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid i rif ffôn y gwasanaeth Cymraeg fod yr un peth â rhif ffôn y gwasanaeth Saesneg cyfatebol.

Safon 13: Pan fyddwch yn cyhoeddi eich prif rif ffôn, neu unrhyw rifau sydd gennych ar gyfer llinellau cymorth neu wasanaethau canolfannau galwadau, rhaid ichi nodi (yn Gymraeg) eich bod yn croesawu galwadau yn Gymraeg.

Standard 9: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must inform the person that a Welsh language service is available.

Standard 10: When a person contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must deal with the call in Welsh if that is the person's wish until such point as—

- (a) it is necessary to transfer the call to a member of staff who does not speak Welsh who can provide a service on a specific subject matter; and
- (b) no Welsh speaking member of staff is available to provide a service on that specific subject matter.

Standard 11: When you advertise telephone numbers, helpline numbers or call centre services, you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.

Standard 12: If you offer a Welsh language service on your main telephone number (or numbers), on any helpline numbers or call centre numbers, the telephone number for the Welsh language service must be the same as for the corresponding English language service.

Standard 13: When you publish your main telephone number, or any helpline numbers or call centre service numbers, you must state (in Welsh) that you welcome calls in Welsh.

Safon 14:	Os oes gennych ddangosyddion perfformiad ar gyfer delio â galwadau ffôn, rhaid ichi sicrhau nad yw'r dangosyddion perfformiad hynny yn trin galwadau ffôn a wneir yn Gymraeg yn llai ffafriol na galwadau a wneir yn Saesneg.	Standard 14:	If you have performance indicators for dealing with telephone calls, you must ensure that those performance indicators do not treat telephone calls made in Welsh any less favourably than calls made in English.
Safon 15:	Rhaid i'ch prif wasanaeth (neu wasanaethau) ateb galwadau ffôn roi gwybod i bersonau sy'n galw, yn Gymraeg, fod modd gadael neges yn Gymraeg.	Standard 15:	Your main telephone call answering service (or services) must inform persons calling, in Welsh, that they can leave a message in Welsh.
Safon 16:	Pan na fo gwasanaeth Cymraeg ar gael ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, rhaid ichi roi gwybod i'r personau sy'n galw, yn Gymraeg (pa un ai drwy gyfrwng neges wedi ei hawtomeiddio neu fel arall) pryd y bydd gwasanaeth Cymraeg ar gael.	Standard 16:	When there is no Welsh language service available on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, you must inform persons calling, in Welsh (by way of an automated message or otherwise), when a Welsh language service will be available.
	<i>(2) Galwadau ffôn i adrannau, ac i aelodau o staff corff</i>		<i>(2) Telephone calls made to departments and to members of a body's staff</i>
Safon 17:	Os bydd person yn cysylltu ag un o'ch adrannau ar rif ffôn llinell uniongyrchol (gan gynnwys ar rifau llinell uniongyrchol aelodau staff), a bod y person hwnnw'n dymuno cael gwasanaeth Cymraeg, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg— (a) hyd nes ei bod yn angenrheidiol trosglwyddo'r alwad i aelod o staff nad yw'n siarad Cymraeg sy'n gallu darparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a (b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.	Standard 17:	If a person contacts one of your departments on a direct line telephone number (including on staff members' direct line numbers), and that person wishes to receive a service in Welsh, you must deal with the call in Welsh until such point as— (a) it is necessary to transfer the call to a member of staff who does not speak Welsh who can provide a service on a specific subject matter; and (b) no Welsh speaking member of staff is available to provide a service on that specific subject matter.

Safon 18:	Pan fydd person yn cysylltu â chi ar rif llinell uniongyrchol (pa un ai ar rif llinell uniongyrchol adran neu ar rif llinell uniongyrchol aelod o staff), rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth gyfarch y person.	Standard 18:	When a person contacts you on a direct line number (whether on a department's direct line number or on the direct line number of a member of staff), you must ensure that, when greeting the person, the Welsh language is not treated less favourably than the English language.
	<i>(3) Galwadau ffôn a wneir gan gorff</i>		<i>(3) Telephone calls made by a body</i>
Safon 19:	Pan fyddwch yn ffonio unigolyn ("A") am y tro cyntaf, rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno cael galwadau ffôn oddi wrthyhych yn Gymraeg, ac os yw A yn ymateb i ddweud ei fod yn dymuno hynny, rhaid ichi gadw cofnod o'i ddymuniad, a chynnal galwadau ffôn a wneir i A o hynny ymlaen yn Gymraeg.	Standard 19:	When you telephone an individual ("A") for the first time you must ask A whether A wishes to receive telephone calls from you in Welsh, and if A responds to say that A wishes to receive telephone calls in Welsh you must keep a record of that wish, and conduct telephone calls made to A from then onwards in Welsh.
	<i>(4) Corff yn delio â galwadau ffôn drwy system wedi ei hawtomeiddio</i>		<i>(4) A body dealing with telephone calls using an automated system</i>
Safon 20:	Rhaid i unrhyw system ffôn wedi ei hawtomeiddio sydd gennych ddarparu'r gwasanaeth cyfan wedi ei awtomeiddio yn Gymraeg.	Standard 20:	Any automated telephone systems that you have must provide the complete automated service in Welsh.
3	Safonau ynghylch cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd	3	Standards relating to a body holding meetings that are not open to the public
	<i>(1) Cyfarfodydd rhwng corff ac un person gwahoddedig arall</i>		<i>(1) Meetings between a body and one other invited person</i>
Safon 21:	Os byddwch yn gwahodd un person ("P") yn unig i gyfarfod— (a) rhaid ichi ofyn i P a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a hysbysu P y byddwch yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw, a	Standard 21:	If you invite one person only ("P") to a meeting— (a) you must ask P whether P wishes to use the Welsh language at the meeting, and inform P that you will conduct the meeting in Welsh or, if necessary, provide a translation service from Welsh to English for that purpose, and

(b) os yw P wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

(b) if P has informed you that P wishes to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh or, if necessary, arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

(2) Cyfarfodydd rhwng corff a mwy nag un person gwahoddedig

(2) Meetings between a body and more than one invited person

Safon 22: Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, rhaid ichi ofyn i bob person a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

Standard 22: If you invite more than one person to a meeting, you must ask each person whether they wish to use the Welsh language at the meeting.

Safon 22A: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod o leiaf 10% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Standard 22A: If you have invited more than one person to a meeting, and at least 10% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

Safon 22B: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod o leiaf 20% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Standard 22B: If you have invited more than one person to a meeting, and at least 20% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

Safon 22C: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod o leiaf 30% (ond llai na 100%) o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Standard 22C: If you have invited more than one person to a meeting, and at least 30% (but less than 100%) of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

Safon 22CH:	Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod, a bod pawb a gafodd wahoddiad wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.	Standard 22CH:	If you have invited more than one person to a meeting, and all of the persons invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh or, if necessary, arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.
4	Safonau ynghylch cleifion mewnol	4	Standards relating to in-patients
Safon 23:	Rhaid ichi ofyn i glaf mewnol ("A") ar ddiwrnod cyntaf ei dderbyniad fel claf mewnol a yw A yn dymuno defnyddio'r Gymraeg i gyfathrebu â chi yn ystod y derbyniad hwnnw fel claf mewnol.	Standard 23:	You must ask an in-patient ("A") on the first day of A's in-patient admission whether A wishes to use the Welsh language to communicate with you during that in-patient admission.
Safon 23A:	Os yw'r claf mewnol ("A") yn eich hysbysu fod A yn dymuno defnyddio'r Gymraeg i gyfathrebu â chi yn ystod derbyniad fel claf mewnol, rhaid ichi roi gwybod i'ch staff sy'n debygol o gyfathrebu ag A, fod A yn dymuno defnyddio'r Gymraeg i gyfathrebu â chi yn ystod y derbyniad hwnnw fel claf mewnol.	Standard 23A:	If the in-patient ("A") informs you that A wishes to use the Welsh language to communicate with you during an in-patient admission you must identify to your staff who are likely to communicate with A, that A wishes to use the Welsh language to communicate with you during that in-patient admission.
Safon 24:	Rhaid ichi lunio a chyhoeddi polisi ar sut i gadarnhau a yw claf mewnol ("A") yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn ystod ei dderbyniad fel claf mewnol os na all A eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg i gyfathrebu â chi yn ystod derbyniad fel claf mewnol.	Standard 24:	You must produce and publish a policy on how to establish whether an in-patient ("A") wishes to use the Welsh language during A's in-patient admission if A is unable to inform you that A wishes to use the Welsh language to communicate with you during an in-patient admission.
5	Safonau ynghylch cynadleddau achos	5	Standards relating to case conferences
Safon 25:	Os byddwch yn gwahodd unigolyn ("A") i gynhadledd achos a gynhelir 5 neu ragor o ddiwrnodau gwaith ar ôl i'r gwahoddiad gael ei anfon—	Standard 25:	If you invite an individual ("A"), to a case conference which will be held 5 or more working days after the invitation is sent—

- (a) rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y gynhadledd achos, a'i hysbysu y byddwch yn cynnal y gynhadledd yn Gymraeg, neu os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg at y diben hwnnw, a
- (b) os yw A wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y gynhadledd achos, rhaid ichi gynnal y gynhadledd yn Gymraeg neu, os oes angen, ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg.

- (a) you must ask A whether A wishes to use the Welsh language at the case conference, and inform A that, you will conduct the conference in Welsh, or if necessary provide a translation service from Welsh to English and from English to Welsh for that purpose, and
- (b) if A has informed you that A wishes to use the Welsh language at the case conference, you must conduct the conference in Welsh or, if necessary, provide a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English and from English to Welsh.

6 Safonau ynghylch cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safon 26: Os byddwch yn trefnu cyfarfod sy'n agored i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad y cyhoedd ynddo, rhaid ichi ddatgan ar unrhyw ddeunydd sy'n ei hysbysebu, ac ar unrhyw wahoddiad iddo, bod croeso i unrhyw un sy'n bresennol ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

Safon 27: Pan fyddwch yn anfon gwahoddiadau i gyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad y cyhoedd ynddo, rhaid ichi eu hanfon yn Gymraeg.

Safon 28: Os byddwch yn gwahodd personau i siarad mewn cyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad y cyhoedd ynddo, rhaid ichi—

6 Standards relating to meetings arranged by a body that are open to the public

Standard 26: If you arrange a meeting that is open to the public and at which public participation is allowed you must state on any material advertising it, and on any invitation to it, that anyone attending is welcome to use the Welsh language at the meeting.

Standard 27: When you send invitations to a meeting that you arrange which is open to the public and at which public participation is allowed, you must send the invitations in Welsh.

Standard 28: If you invite persons to speak at a meeting that you arrange which is open to the public and at which public participation is allowed, you must—

- (a) gofyn i bob person a wahoddir i siarad a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg, a
- (b) os yw'r person hwnnw (neu o leiaf un o'r personau hynny) yn eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

- (a) ask each person invited to speak whether he or she wishes to use the Welsh language, and
- (b) if that person (or at least one of those persons) has informed you that he or she wishes to use the Welsh language at the meeting, provide a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English for that purpose (unless you conduct the meeting in Welsh without a translation service).

Safon 29:

Os byddwch yn trefnu cyfarfod sy'n agored i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad y cyhoedd ynddo, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod, a rhaid ichi hysbysu'r rheini sy'n bresennol ar lafar yn Gymraeg—

- (a) bod croeso iddynt ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael.

Standard 29:

If you arrange a meeting that is open to the public and at which public participation is allowed, you must ensure that a simultaneous translation service from Welsh to English is available at the meeting, and you must orally inform those present in Welsh—

- (a) that they are welcome to use the Welsh language, and
- (b) that a simultaneous translation service is available.

Safon 30:

Os byddwch yn llunio ac yn arddangos unrhyw ddeunydd ysgrifenedig mewn cyfarfod yr ydych yn ei drefnu sy'n agored i'r cyhoedd, rhaid ichi sicrhau bod y deunydd yn cael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw destun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.

Standard 30:

If you produce and display any written material at a meeting that you arrange which is open to the public, you must ensure that the material is displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language text less favourably than the English language text.

7	Safonau ynghylch digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir gan gorff	7	Standards relating to public events organised or funded by a body
Safon 31:	Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus, neu'n ariannu o leiaf 50% o ddigwyddiad cyhoeddus, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth hybu'r digwyddiad (er enghraifft, o ran y ffordd y mae'r digwyddiad yn cael ei hysbysebu neu y rhoddir cyhoeddusrwydd i'r digwyddiad).	Standard 31:	If you organise a public event, or fund at least 50% of a public event, you must ensure that, in promoting the event, the Welsh language is treated no less favourably than the English language (for example, in the way the event is advertised or publicised).
Safon 32:	Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus, neu'n ariannu o leiaf 50% o ddigwyddiad cyhoeddus, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y digwyddiad (er enghraifft, mewn perthynas â gwasanaethau a gynigir i bersonau sy'n bresennol yn y digwyddiad, mewn perthynas ag arwyddion yr ydych yn eu llunio ac yn eu harddangos yn y digwyddiad, ac mewn perthynas â chyhoeddiadau sain a wneir ynddo).	Standard 32:	If you organise a public event, or fund at least 50% of a public event, you must ensure that the Welsh language is treated no less favourably than the English language at the event (for example, in relation to services offered to persons attending the event, in relation to signs you produce and display at the event and in relation to audio announcements made at the event).
8	Safon ynghylch cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff	8	Standard relating to a body's publicity and advertising
Safon 33:	Rhaid i unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu yr ydych yn ei lunio gael ei lunio yn Gymraeg, ac os byddwch yn llunio'r deunydd yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.	Standard 33:	Any publicity or advertising material that you produce must be produced in Welsh, and if you produce the material in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language version less favourably than you treat the English language version.
9	Safonau ynghylch corff yn arddangos deunydd yn gyhoeddus	9	Standards relating to a body displaying material in public
Safon 34:	Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos yn gyhoeddus gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.	Standard 34:	Any material that you produce and display in public must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than the English language version.

Safon 35:	Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos mewn arddangosfa gyhoeddus sydd wedi ei threfnu gennych gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg.	Standard 35:	Any material that you produce and display at a public exhibition organised by you must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than you treat an English language version.
10	Safonau ynghylch corff yn llunio ac yn cyhoeddi dogfennau a ffurflenni	10	Standards relating to a body producing and publishing documents and forms
Safon 36:	Os byddwch yn llunio ffurflen sydd i gael ei chwblhau gan unigolyn, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.	Standard 36:	If you produce a form that is to be completed by an individual, you must produce it in Welsh.
Safon 37:	Os byddwch yn llunio dogfen (ond nid ffurflen) sydd ar gael i un neu ragor o unigolion, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg—	Standard 37:	If you produce a document (but not a form) which is available to one or more individuals, you must produce it in Welsh—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) os yw pwnc y ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg, neu (b) os yw'r gynulleidfa a ragwelir, a'u disgwyliadau, yn awgrymu y dylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg. 		<ul style="list-style-type: none"> (a) if the subject matter of the document suggests that it should be produced in Welsh, or (b) if the anticipated audience, and their expectations, suggests that the document should be produced in Welsh.
Safon 38:	Os byddwch yn llunio dogfen neu ffurflen yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi—	Standard 38:	If you produce a document or a form in Welsh and in English you must—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) peidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (pa un a ydynt yn fersiynau ar wahân ai peidio); (b) peidio â gwahaniaethu rhwng y fersiwn Gymraeg a'r fersiwn Saesneg mewn perthynas ag unrhyw ofynion sy'n berthnasol i'r ddogfen neu'r ffurflen (er enghraifft mewn perthynas ag unrhyw ddyddiad cau ar gyfer cyflwyno'r ffurflen, neu mewn perthynas â'r amser a ganiateir ar gyfer ymateb i gynnwys y ddogfen neu'r ffurflen); ac 		<ul style="list-style-type: none"> (a) not treat any Welsh language version less favourably than you treat the English language version (whether separate versions or not); (b) not differentiate between the Welsh and English version in relation to any requirements that are relevant to the document or form (for example in relation to any deadline for submitting the form, or in relation to the time allowed to respond to the content of the document or form); and

- (c) sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir fod y ddogfen neu'r ffurflen hefyd ar gael yn Gymraeg.

- (c) ensure that the English language version clearly states that the document or form is also available in Welsh.

11 Safonau ynghylch gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff

11 Standards relating to a body's websites and on-line services

(1) Gwefannau a gyhoeddir gan gorff

(1) Websites published by a body

- Safon 39:** Rhaid ichi sicrhau—
- (a) bod testun pob tudalen ar eich gwefan ar gael yn Gymraeg,
 - (b) bod pob tudalen Gymraeg ar eich gwefan yn gweithredu'n llawn, ac
 - (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar eich gwefan.

- Standard 39:** You must ensure that—
- (a) the text of each page of your website is available in Welsh,
 - (b) every Welsh language page on your website is fully functional, and
 - (c) the Welsh language is not treated less favourably than the English language on your website.

- Safon 40:** Rhaid ichi sicrhau—
- (a) bod testun hafan eich gwefan ar gael yn Gymraeg,
 - (b) bod unrhyw destun Cymraeg ar hafan eich gwefan (neu, pan fo'n berthnasol, fod eich hafan Gymraeg) yn gweithredu'n llawn, ac
 - (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â hafan eich gwefan.

- Standard 40:** You must ensure that—
- (a) the text of the homepage of your website is available in Welsh,
 - (b) any Welsh language text on your homepage (or, where relevant, your Welsh language homepage) is fully functional, and
 - (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the homepage of your website.

- Safon 41:** Pan fyddwch yn cyhoeddi tudalen newydd ar eich gwefan neu'n diwygio tudalen, rhaid ichi sicrhau—
- (a) bod testun y dudalen honno ar gael yn Gymraeg,
 - (b) bod unrhyw fersiwn Gymraeg o'r dudalen yn gweithredu'n llawn, ac

- Standard 41:** You must ensure that when you publish a new page on your website or amend a page—
- (a) the text of that page is available in Welsh,
 - (b) any Welsh language version of that page is fully functional, and

(c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg o ran testun y dudalen honno.

(c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to that page.

Safon 42: Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich gwefan sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi ddatgan yn glir ar y dudalen Saesneg fod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a rhaid ichi ddarparu dolen uniongyrchol i'r dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.

Standard 42: If you have a Welsh language web page that corresponds to an English language web page, you must state clearly on the English language web page that the page is also available in Welsh, and you must provide a direct link to the Welsh page on the corresponding English page.

Safon 43: Rhaid ichi ddarparu'r rhyngwyneb a'r dewislenni ar bob tudalen ar eich gwefan yn Gymraeg.

Standard 43: You must provide the interface and menus on every page of your website in Welsh.

(2) Apiau a gyhoeddir gan gorff

(2) Apps published by a body

Safon 44: Rhaid i bob ap yr ydych yn ei gyhoeddi weithredu'n llawn yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg o ran yr ap hwnnw.

Standard 44: All apps that you publish must function fully in Welsh, and the Welsh language must be treated no less favourably than the English language in relation to that app.

12 Safonau ynghylch defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol

12 Standards relating to a body's use of social media

Safon 45: Pan fyddwch yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 45: When you use social media you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.

Safon 46: Os bydd person yn cysylltu â chi drwy'r cyfryngau cymdeithasol yn Gymraeg, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb).

Standard 46: If a person contacts you by social media in Welsh, you must reply in Welsh (if an answer is required).

13 Safonau ynghylch arwyddion a hysbysiadau a arddangosir neu a gyhoeddir gan gorff

13 Standards relating to signs and notices displayed or published by a body

Safon 47: Pan fyddwch—
(a) yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd (gan gynnwys arwyddion dros dro); neu

Standard 47: When you—
(a) erect a new sign or renew a sign (including temporary signs); or

(b) yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad; rhaid i unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar yr arwydd neu'r hysbysiad gael ei arddangos yn Gymraeg (pa un ai ar yr un arwydd neu hysbysiad sy'n arddangos y testun cyfatebol yn Saesneg neu ar arwydd neu hysbysiad ar wahân); ac os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y testun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.

(b) publish or display a notice; any text displayed on the sign or notice must be displayed in Welsh (whether on the same sign or notice as you display corresponding English language text or on a separate sign or notice); and if the same text is displayed in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language text less favourably than the English language text.

Safon 48:

Pan fyddwch—

(a) yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd (gan gynnwys arwyddion dros dro); neu

(b) yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad;

sy'n cyfleu'r un wybodaeth yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.

Standard 48:

When you—

(a) erect a new sign or renew a sign (including temporary signs); or

(b) publish or display a notice;

which conveys the same information in Welsh and in English, the Welsh language text must be positioned so that it is likely to be read first.

Safon 49:

Rhaid ichi sicrhau bod y testun Cymraeg ar arwyddion a hysbysiadau yn gywir o ran ystyr a mynegiant.

Standard 49:

You must ensure that the Welsh language text on signs and notices is accurate in terms of meaning and expression.

14

Safonau ynghylch derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

14

Standards relating to a body receiving visitors at its buildings

Safon 50:

Rhaid i unrhyw wasanaeth derbynfa yr ydych yn ei roi ar gael yn Saesneg yn eich derbynfa hefyd fod ar gael yn Gymraeg, a rhaid i unrhyw berson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Cymraeg yn eich derbynfa beidio â chael ei drin yn llai ffafriol na pherson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Saesneg.

Standard 50:

Any reception service you make available in English at your reception must also be available in Welsh, and any person who requires a Welsh language reception service at your reception must not be treated less favourably than a person who requires an English language reception service.

Safon 51:

Os nad oes gwasanaeth derbynfa wyneb yn wyneb Cymraeg ar gael gennych yn eich derbynfa, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth derbynfa yn Gymraeg ar gael dros ffôn yn eich derbynfa.

Standard 51:

If you have no face to face Welsh language reception service available at your reception, you must ensure that a Welsh language reception service is available over a phone in your reception.

Safon 52:	Rhaid ichi arddangos arwydd yn eich derbynfa sy'n datgan (yn Gymraeg) fod croeso i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg yn y dderbynfa.	Standard 52:	You must display a sign in your reception which states (in Welsh) that persons are welcome to use the Welsh language at the reception.
Safon 53:	Rhaid ichi sicrhau bod staff yn y dderbynfa sy'n gallu darparu gwasanaeth derbynfa Cymraeg yn gwisgo bathodyn sy'n cyfleu hynny.	Standard 53:	You must ensure that staff at the reception who are able to provide a Welsh language reception service wear a badge to convey that.
15	Safonau ynghylch corff yn dyfarnu grantiau	15	Standards relating to a body awarding grants
Safon 54:	Rhaid i unrhyw ddogfennau yr ydych yn eu cyhoeddi sy'n ymwneud â cheisiadau am grant gael eu cyhoeddi yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin fersiwn Gymraeg o'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohonynt.	Standard 54:	Any documents that you publish which relate to applications for a grant must be published in Welsh, and you must not treat a Welsh language version of such documents less favourably than an English language version.
Safon 55:	Pan fyddwch yn gwahodd ceisiadau am grant, rhaid ichi— <ul style="list-style-type: none"> (a) datgan yn y gwahoddiad y caniateir i geisiadau gael eu cyflwyno yn Gymraeg ac na fydd unrhyw gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg; a (b) peidio â thrin ceisiadau am grant a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na cheisiadau a gyflwynir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer cael ceisiadau, ac mewn perthynas ag amseriad rhoi gwybod i ymgeiswyr am benderfyniadau). 	Standard 55:	When you invite applications for a grant, you must— <ul style="list-style-type: none"> (a) state in the invitation that applications may be submitted in Welsh and that any application submitted in Welsh will be treated no less favourably than an application submitted in English; and (b) not treat applications for a grant submitted in Welsh less favourably than applications submitted in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date for receiving applications and in relation to the time-scale for informing applicants of decisions).
Safon 56:	Pan fyddwch yn rhoi gwybod i ymgeisydd beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chais am grant, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y cais yn Gymraeg.	Standard 56:	When you inform an applicant of your decision in relation to an application for a grant, you must do so in Welsh if the application was submitted in Welsh.

16	Safonau ynghylch corff yn dyfarnu contractau	16	Standards relating to a body awarding contracts
Safon 57:	Rhaid i unrhyw wahoddiadau i dendro am gontract yr ydych yn eu cyhoeddi gael eu cyhoeddi yn Gymraeg os yw pwnc y contract yn awgrymu y dylai gael ei lunio yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin fersiwn Gymraeg o unrhyw wahoddiad yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohono.	Standard 57:	Any invitations to tender for a contract that you publish must be published in Welsh if the subject matter of the contract suggests that it should be produced in Welsh, and you must not treat a Welsh language version of any invitation less favourably than an English language version.
Safon 58:	Pan fyddwch yn cyhoeddi gwahoddiadau i dendro am gontract, rhaid ichi— (a) datgan yn y gwahoddiad y caniateir i dendrau gael eu cyflwyno yn Gymraeg, ac na fydd tendr a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na thendr a gyflwynir yn Saesneg, a (b) peidio â thrin tendr am gontract a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na thendr a gyflwynir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer cael tendrau, ac mewn perthynas ag amseriad rhoi gwybod i dendrwy am benderfyniadau).	Standard 58:	When you publish invitations to tender for a contract, you must— (a) state in the invitation that tenders may be submitted in Welsh, and that a tender submitted in Welsh will be treated no less favourably than a tender submitted in English, and (b) not treat a tender for a contract submitted in Welsh less favourably than a tender submitted in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date for receiving tenders, and in relation to the time-scale for informing tenderers of decisions).
Safon 59:	Pan fyddwch yn rhoi gwybod i dendrwr beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â thendr, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os cyflwynwyd y tendr yn Gymraeg.	Standard 59:	When you inform a tenderer of your decision in relation to a tender, you must do so in Welsh if the tender was submitted in Welsh.
17	Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff	17	Standards for raising awareness about Welsh language services provided by a body
Safon 60:	Rhaid ichi hybu unrhyw wasanaeth Cymraeg a ddarperir gennych, a hysbysebu'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg.	Standard 60:	You must promote any Welsh language service that you provide, and advertise that service in Welsh.

Safon 61:	Os byddwch yn darparu gwasanaeth yn Gymraeg sy'n cyfateb i wasanaeth yr ydych yn ei ddarparu yn Saesneg, rhaid i unrhyw gyhoeddusrwydd neu ddogfen yr ydych yn ei llunio, neu wefan yr ydych yn ei chyhoeddi, sy'n cyfeirio at y gwasanaeth Saesneg nodi bod gwasanaeth cyfatebol ar gael yn Gymraeg.	Standard 61:	If you provide a service in Welsh that corresponds to a service you provide in English, any publicity or document that you produce, or website that you publish, which refers to the English service must also state that a corresponding service is available in Welsh.
18	Safon ynghylch hunaniaeth gorfforaethol corff	18	Standard relating to a body's corporate identity
Safon 62:	Pan fyddwch yn llunio, yn diwygio neu'n cyflwyno eich hunaniaeth gorfforaethol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Standard 62:	When you form, revise or present your corporate identity, you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.
19	Safon ynghylch cyrsiau a gynigir gan gorff	19	Standard relating to courses offered by a body
Safon 63:	Os byddwch yn cynnig cwrs addysg i un neu ragor o unigolion, rhaid ichi— <ul style="list-style-type: none"> (a) cynnal asesiad o'r angen i'r cwrs hwnnw gael ei gynnig yn Gymraeg; (b) cynnig y cwrs hwnnw yn Gymraeg os dangosodd yr asesiad fod angen i'r cwrs gael ei gynnig yn Gymraeg. 	Standard 63:	If you offer an education course to one or more individuals, you must— <ul style="list-style-type: none"> (a) undertake an assessment of the need for that course to be offered in Welsh; (b) offer that course in Welsh if the assessment indicated that the course needs to be offered in Welsh.
20	Safon ynghylch systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff	20	Standard relating to public address systems used by a body
Safon 64:	Pan fyddwch yn cyhoeddi neges wedi ei recordio dros system annerch gyhoeddus, rhaid ichi wneud y cyhoeddiad hwnnw yn Gymraeg ac, os yw'r cyhoeddiad yn cael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r cyhoeddiad gael ei wneud yn Gymraeg yn gyntaf.	Standard 64:	When you announce a recorded message over a public address system, you must make that announcement in Welsh and, if the announcement is made in Welsh and in English, the announcement must be made in Welsh first.

21	Safonau ynghylch gofal sylfaenol	21	Standards relating to primary care
Safon 65:	Pan fyddwch yn gwybod bod darparwr gofal sylfaenol yn fodlon darparu gwasanaeth gofal sylfaenol neu ran o'r gwasanaeth gofal sylfaenol drwy gyfrwng y Gymraeg, rhaid ichi ddynodi a chynnal tudalen ar eich gwefan (yn Gymraeg) sy'n cynnwys yr wybodaeth honno.	Standard 65:	When you know that a primary care provider is willing to provide a primary care service or part of a primary care service through the medium of Welsh, you must designate and maintain a page on your website (in Welsh) containing that information.
Safon 66:	Rhaid ichi— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="411 622 762 1003">(a) darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Saesneg i'r Gymraeg i ddarparwr gofal sylfaenol ei ddefnyddio er mwyn ei alluogi i gael cyfieithiadau Cymraeg o arwyddion neu hysbysiadau a arddangosir mewn cysylltiad â'i wasanaeth gofal sylfaenol, a <li data-bbox="411 1032 762 1160">(b) annog y defnydd o'r gwasanaeth cyfieithu a ddarperir gennych yn unol â'r safon hon. 	Standard 66:	You must— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1085 622 1445 904">(a) provide an English to Welsh translation service for use by a primary care provider to enable it to obtain Welsh language translations of signs or notices displayed in connection with its primary care service, and <li data-bbox="1085 1032 1445 1189">(b) encourage the use of the translation service provided by you in accordance with this standard.
Safon 67:	Rhaid ichi— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="411 1279 762 1464">(a) rhoi ar gael i ddarparwr gofal sylfaenol fathodyn iddo ei wisgo neu i'w staff ei wisgo i gyfleu eu bod yn gallu siarad Cymraeg, a <li data-bbox="411 1480 762 1570">(b) hybu i ddarparwr gofal sylfaenol wisgo'r bathodyn. 	Standard 67:	You must— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1085 1279 1445 1464">(a) make available to a primary care provider a badge for it or its staff to wear to convey that they are able to speak Welsh, and <li data-bbox="1085 1480 1445 1570">(b) promote to a primary care provider the wearing of the badge.
Safon 68:	Rhaid ichi ddarparu cyrsiau hyfforddi, gwybodaeth neu gynnal digwyddiadau fel y gall darparwr gofal sylfaenol ddatblygu— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="411 1765 762 1921">(a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru); a <li data-bbox="411 1937 762 2022">(b) dealltwriaeth o sut y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. 	Standard 68:	You must provide training courses, information or hold events so that a primary care provider can develop— <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="1085 1765 1445 1921">(a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and <li data-bbox="1085 1937 1445 2022">(b) an understanding of how the Welsh language can be used in the workplace.

RHAN 2

SAFONAU SY’N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

22

Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o’r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i’r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i’r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â’r safon neu’r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2 (neu ag un neu ragor o’r safonau hynny pan nodir hynny).

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS – SPECIAL CONDITIONS

22

When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row (or with one or more of those standards where that is stated).

TABL 1

<i>Rhes</i>	Colofn 1 <i>Prif safon</i>	Colofn 2 <i>Safon ddibynnol</i>
(1)	Ateb gohebiaeth Safon 1	Safon 7
(2)	Gohebu ag aelodau o'r un aelwyd Safon 3	Safon 6
(3)	Gohebu â sawl person Safon 4	Safon 6 Safon 7
(4)	Safonau cyffredinol ynghylch gohebu Safon 5	Safon 6 Safon 7
(5)	Codi ymwybyddiaeth ynghylch gohebu yn Gymraeg Safon 7	Safon 1
(6)	Cael galwadau ffôn Safon 9	Safon 10
(7)	Cael galwadau ffôn Safon 10	Safon 9 Safon 13
(8)	Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau ffôn yn Gymraeg Safon 13	Safon 10 Safon 15 a Safon 16

TABLE 1

<i>Row</i>	Column 1 <i>Main standard</i>	Column 2 <i>Reliant standard</i>
(1)	Replying to correspondence Standard 1	Standard 7
(2)	Corresponding with members of the same household Standard 3	Standard 6
(3)	Corresponding with several persons Standard 4	Standard 6 Standard 7
(4)	General standards relating to correspondence Standard 5	Standard 6 Standard 7
(5)	Raising awareness about corresponding in Welsh Standard 7	Standard 1
(6)	Receiving telephone calls Standard 9	Standard 10
(7)	Receiving telephone calls Standard 10	Standard 9 Standard 13
(8)	Raising awareness about telephone services in Welsh Standard 13	Standard 10 Standard 15 and Standard 16

(9)	Cyfarfodydd â mwy nag un person Safon 22	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 22A Safon 22B Safon 22C a hefyd; Safon 22CH	(9)	Meetings with more than one person Standard 22	One or more of the following: Standard 22A Standard 22B Standard 22C and also; Standard 22CH
(10)	Cyfarfodydd â mwy nag un person Safon 22A, 22B, 22C neu 22CH	Safon 22	(10)	Meetings with more than one person Standard 22A, 22B, 22C or 22CH	Standard 22
(11)	Cleifion mewnol Safon 23	Safon 23A	(11)	In-patients Standard 23	Standard 23A
(12)	Cleifion mewnol Safon 23A	Safon 23	(12)	In-patients Standard 23A	Standard 23
(13)	Cyfarfodydd cyhoeddus Safon 26	Safon 29	(13)	Public meetings Standard 26	Standard 29
(14)	Cyfarfodydd cyhoeddus Safon 29	Safon 26	(14)	Public meetings Standard 29	Standard 26
(15)	Dogfennau a ffurflenni Safon 36 neu 37	Safon 38	(15)	Documents and forms Standard 36 or 37	Standard 38
(16)	Gwefannau Safon 39, 40 neu 41	Safon 42	(16)	Websites Standard 39, 40 or 41	Standard 42
(17)	Arwyddion a hysbysiadau Safon 47 neu 48	Safon 49	(17)	Signs and notices Standard 47 or 48	Standard 49
(18)	Derbynfa Safon 50	Safon 52 Safon 53	(18)	Reception Standard 50	Standard 52 Standard 53

(19)	Derbynfa Safon 51	Safon 52
(20)	Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg mewn derbynfa Safon 52	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 50 Safon 51
(21)	Grantiau Safon 55	Safon 56
(22)	Contractau Safon 58	Safon 59

(19)	Reception Standard 51	Standard 52
(20)	Raising awareness of Welsh-language services in a reception Standard 52	One or more of the following: Standard 50 Standard 51
(21)	Grants Standard 55	Standard 56
(22)	Contracts Standard 58	Standard 59

RHAN 3

DEHONGLI'R SAFONAU

- 23** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 24** Nid yw'r safonau a bennir ond yn gymwys i'r graddau y mae corff yn—
- (a) cyflenwi gwasanaethau i berson, neu
 - (b) yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau—
 - (i) i'r person arall hwnnw, neu
 - (ii) i drydydd person.
- 25** Nid yw'r safonau yn gymwys i'r graddau y mae'r gweithgaredd a gyflawnir neu'r gwasanaeth a ddarperir yn ymwneud ag ymchwil.

PART 3

INTERPRETING THE STANDARDS

- 23** The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 24** The standards only apply to the extent that a body—
- (a) delivers services to a person, or
 - (b) deals with any other person in connection with delivering services—
 - (i) to that other person, or
 - (ii) to a third person.
- 25** The standards do not apply to the extent that the activity carried out or the service provided relates to research.

26	<p>Nid yw'n ofynnol i gorff lunio, arddangos nac anfon deunydd yn Gymraeg i'r graddau y mae deddfiad arall wedi pennu geiriad dogfen, arwydd neu ffurflen a fyddai'n groes i'r gofyniad hwnnw.</p>	26	<p>A body is not required to produce, to display or to send material in Welsh to the extent that another enactment has specified the wording of a document, a sign or a form which would run contrary to that requirement.</p>
27	<p>At ddibenion y safonau—</p> <p>(a) nid yw gofyniad i lunio unrhyw ddeunydd ysgrifenedig i'w anfon, i'w gyhoeddi, i'w arddangos, i'w roi ar gael neu i'w ddyroddi yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid llunio'r deunydd, ei anfon, ei gyhoeddi, ei arddangos, ei roi ar gael neu ei ddyroddi, nac yn golygu y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni bai bod hynny'n cael ei nodi'n benodol yn y safon);</p> <p>(b) nid yw gofyniad bod gwasanaeth i gael ei ddarparu yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid darparu'r gwasanaeth hwnnw (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon).</p>	27	<p>For the purposes of the standards—</p> <p>(a) a requirement to produce, to send, to publish, to display, to make available or to issue any written material in Welsh does not mean that the material should be produced, sent, published, displayed, made available or issued in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard);</p> <p>(b) a requirement to provide a service in Welsh does not mean that that service should only be provided in Welsh (unless that is specifically stated in the standard).</p>
28	<p>(1) Nid yw'n ofynnol i gorff gyfieithu i'r Gymraeg unrhyw destun nad yw wedi ei lunio ("testun A").</p> <p>(2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol os nad yw'n cyfieithu testun A i'r Gymraeg ond gweler is-baragraff (3).</p> <p>(3) Rhaid i gorff ddefnyddio'r fersiwn Gymraeg o destun A os yw person arall wedi llunio testun A yn Gymraeg yn unol—</p> <p>(a) â'i Gynllun Iaith Gymraeg;</p> <p>(b) â dyletswydd i gydymffurfio â safonau;</p>	28	<p>(1) A body is not required to translate into Welsh any text that it has not produced ("text A").</p> <p>(2) A body will not be treating the Welsh language less favourably if it does not translate text A into Welsh but see sub-paragraph (3).</p> <p>(3) A body must use the Welsh version of text A if another person has produced text A in Welsh in accordance with—</p> <p>(a) its Welsh Language Scheme;</p> <p>(b) a duty to comply with standards;</p>

- (c) â Rheolau Sefydlog y Cynulliad;
- (ch) ag adran 35(1C) o Ddeddf 2006; neu
- (d) â Chynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Cynulliad.

(4) Yn y paragraff hwn—

- (a) ystyr “Cynllun Iaith Gymraeg” yw cynllun iaith Gymraeg a lunnir yn unol â Rhan 2 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993(1);
- (b) ystyr “dyletswydd i gydymffurfio â safonau” yw dyletswydd i gydymffurfio â safon o dan adran 25 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
- (c) ystyr “Deddf 2006” yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006(2);
- (ch) ystyr “Rheolau Sefydlog y Cynulliad” yw rheolau sefydlog a wnaed o dan adran 31 o Ddeddf 2006;
- (d) ystyr “Cynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Cynulliad” yw’r Cynllun a fabwysiadwyd ac a gyhoeddwyd o dan baragraff 8 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006.

- (c) Standing Orders of the Assembly;
- (ch) section 35(1C) of the 2006 Act; or
- (d) the Assembly Commission’s Official Languages Scheme.

(4) In this paragraph—

- (a) “Welsh Language Scheme” means a Welsh language scheme produced in accordance with Part 2 of the Welsh Language Act 1993(1);
- (b) “a duty to comply with standards” means a duty to comply with a standard under section 25 of the Welsh Language (Wales) Measure 2011;
- (c) “the 2006 Act” means the Government of Wales Act 2006(2);
- (ch) “Standing Orders of the Assembly” means standing orders made under section 31 of the 2006 Act;
- (d) “the Assembly Commission’s Official Languages Scheme” means the Scheme adopted and published under paragraph 8 of Schedule 2 to the 2006 Act.

29

(1) Os—

- (a) bodlonir yr amodau ym mharagraffau (i) i (iii), neu
- (b) bodlonir yr amod yn is-baragraff (2),

29

(1) If—

- (a) the conditions in paragraphs (i) to (iii) are met, or
- (b) the condition in sub-paragraph (2) is met,

(1) 1993 p. 38.
(2) 2006 p. 32.

(1) 1993 c. 38.
(2) 2006 c. 32.

nid yw'n ofynnol i berson neu gorff a restrir yn Atodlen 1 i Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004(1) ("Deddf 2004") gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau mewn cysylltiad â gweithgaredd neu wasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (ii)—

- (i) yr amod cyntaf yw bod argyfwng wedi digwydd, yn digwydd neu ar fin digwydd;
- (ii) yr ail amod yw bod y gweithgaredd sy'n cael ei gyflawni neu'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu gan y person neu'r corff yn angenrheidiol at ddiben atal, rheoli neu leddfu agwedd ar argyfwng neu effaith argyfwng; a
- (iii) y trydydd amod yw bod yr angen am y gweithgaredd neu'r gwasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (ii) yn daer.

(2) Yr amod yw bod y person neu'r corff yn ymgymryd ag ymarfer argyfwng.

(3) Yn y paragraff hwn, mae i "argyfwng" yr un ystyr ag a roddir i "emergency" yn adran 1 o Ddeddf 2004 yn ddarostyngedig i is-baragraff (4).

(4) Os bodlonir yr amod yn is-baragraff (2), yna mae'r cyfeiriad at "argyfwng" yn is-baragraff (1)(ii) i gael ei ddarllen fel "y ffug sefyllfa argyfwng".

30

(1) Pan na fo'r argyfwng yn argyfwng o fewn ystyr paragraff 29, a—

- (a) bodlonir yr amodau ym mharagraffau (i) i (iii), neu
- (b) bodlonir yr amod yn is-baragraff (2),

a person or body listed in Schedule 1 to the Civil Contingencies Act 2004(1) ("the 2004 Act") is not required to comply with any of the standards in respect of an activity or a service referred to in paragraph (ii)—

- (i) the first condition is that an emergency has occurred, is occurring or is about to occur;
- (ii) the second condition is that the activity being carried out or the service being provided by the person or body is necessary for the purpose of preventing, controlling or mitigating an aspect or effect of an emergency; and
- (iii) the third condition is that the need for the activity or the service referred to in paragraph (ii) is urgent.

(2) The condition is that the person or body is undertaking an emergency drill.

(3) In this paragraph, "emergency" has the same meaning given to it in section 1 of the 2004 Act subject to sub-paragraph (4).

(4) If the condition in sub-paragraph (2) is met, then the reference to "an emergency" in sub-paragraph (1)(ii) is to be read as "the simulated emergency situation".

30

(1) Where the emergency is not an emergency within the meaning of paragraph 29, and—

- (a) the conditions in paragraphs (i) to (iii) are met, or
- (b) the condition in sub-paragraph (2) is met,

nid yw'n ofynnol i gorff gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau mewn cysylltiad â gweithgaredd neu wasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (ii)—

- (i) yr amod cyntaf yw bod argyfwng wedi digwydd, yn digwydd neu ar fin digwydd;
- (ii) yr ail amod yw bod y gweithgaredd sy'n cael ei gyflawni neu'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu gan y corff yn angenrheidiol at ddiben atal, rheoli neu leddfu agwedd ar argyfwng neu effaith argyfwng; a
- (iii) y trydydd amod yw bod yr angen am y gweithgaredd neu'r gwasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (ii) yn daer a'i fod yn digwydd y tu allan i adeilad ysbyty.

(2) Yr amod yw bod y corff yn ymgymryd ag ymarfer argyfwng.

(3) Os bodlonir yr amod yn is-baragraff (2), yna mae'r cyfeiriad at "argyfwng" yn is-baragraff (1)(ii) i gael ei ddarllen fel "y ffug sefyllfa argyfwng".

31

(1) Pan fo corff yn ymateb i'r hysbysiad am glefyd, haint, cyfrwng achosol neu halogi a amheuir o fewn ystyr Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984(1) ("Deddf 1984") neu unrhyw reoliadau a wneir o dan Ddeddf 1984, ac—

- (a) bodlonir yr amodau ym mharagraffau (i) a (ii), neu
- (b) bodlonir yr amod yn is-baragraff (2),

a body is not required to comply with any of the standards in respect of an activity or a service referred to in paragraph (ii)—

- (i) the first condition is that an emergency has occurred, is occurring or is about to occur;
- (ii) the second condition is that the activity being carried out or the service being provided by the body is necessary for the purpose of preventing, controlling or mitigating an aspect or effect of an emergency; and
- (iii) the third condition is that the need for the activity or the service referred to in paragraph (ii) is urgent and it is occurring outside of a hospital building.

(2) The condition is that the body is undertaking an emergency drill.

(3) If the condition in subparagraph (2) is met, then the reference to "an emergency" in subparagraph (1)(ii) is to be read as "the simulated emergency".

31

(1) Where a body is responding to the notification of a suspected disease, infection, causative agent or contamination within the meaning of the Public Health (Control of Diseases) Act 1984(1) ("the 1984 Act") or any regulations made under the 1984 Act, and—

- (a) the conditions in paragraphs (i) and (ii) are met, or
- (b) the condition in subparagraph (2) is met,

(1) 1984 p. 22.

(1) 1984 c. 22.

nid yw'n ofynnol i gorff gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau mewn cysylltiad â gweithgaredd neu wasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (ii)—

- (i) yr amod cyntaf yw bod swyddog priodol (o fewn ystyr Deddf 1984) yn penderfynu bod yr achos yn daer; a
- (ii) yr ail amod yw bod y gweithgaredd sy'n cael ei gyflawni neu'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu gan y corff yn angenrheidiol at ddiben atal, rheoli neu leddfu agwedd ar glefyd, haint, halogi neu'r cyfrwng achosol neu effaith un o'r rheini.

(2) Yr amod yw bod y corff yn ymgymryd ag ymarfer argyfwng.

(3) Os bodlonir yr amod yn is-baragraff (2), yna mae'r cyfeiriad at "clefyd, haint, halogi neu gyfrwng achosol" yn is-baragraff (1)(ii) i gael ei ddarllen fel "y ffug glefyd, haint, halogi neu gyfrwng achosol".

a body is not required to comply with any of the standards in respect of an activity or a service referred to in paragraph (ii)—

- (i) the first condition is that a proper officer (within the meaning of the 1984 Act) determines that the case is urgent; and
- (ii) the second condition is that the activity being carried out or the service being provided by the body is necessary for the purpose of preventing, controlling or mitigating an aspect or effect of a disease, infection, contamination or the causative agent.

(2) The condition is that the body is undertaking a drill.

(3) If the condition in sub-paragraph (2) is met, then the reference to "a disease, infection, contamination or causative agent" in sub-paragraph (1)(ii) is to be read as "the simulated disease, infection, contamination or causative agent".

32 At ddibenion safonau 2, 3 a 19, mae corff yn gohebu ag unigolyn neu'n ffonio unigolyn am y tro cyntaf pan fydd yn gohebu neu'n ffonio'r person am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon. 32

33 Nid yw safonau 1 i 5 yn gymwys i ohebiaeth sy'n cynnwys adroddiad ymgynghoriad clinigol (gan gynnwys, er enghraifft, ganlyniadau profion). 33

34 Nid yw safonau 4 a 5 yn gymwys i ohebiaeth rhwng corff a pherson (nad yw'n unigolyn) ynghylch un neu ragor o unigolion. 34

For the purposes of standards 2, 3 and 19, a body corresponds with an individual or makes a telephone call to an individual for the first time when it corresponds or makes a telephone call for the first time after the date on which a compliance notice has required the body to comply with the standard.

Standards 1 to 5 do not apply to correspondence which contains the report of a clinical consultation (including, for example, test results).

Standards 4 and 5 do not apply to correspondence between a body and a person (who is not an individual) about one or more individuals.

35	<p>Nid yw safonau 8 i 10 a 13 i 16 yn gymwys i alwadau a wneir i'r rhifau ffôn a ganlyn—</p> <p>(a) 999;</p> <p>(b) 112.</p>	35	<p>Standards 8 to 10 and 13 to 16 do not apply to calls made to the following telephone numbers—</p> <p>(a) 999;</p> <p>(b) 112.</p>
36	<p>Nid yw safon 19 yn gymwys i'r graddau y mae'r gweithgaredd a gyflawnir neu'r gwasanaeth a ddarperir yn ymwneud â gwasanaeth gofal sylfaenol.</p>	36	<p>Standard 19 does not apply to the extent that the activity carried out or the service provided relates to a primary care service.</p>
37	<p>Yn safon 20, ystyr system ffôn “wedi ei hawtomeiddio” yw system sy'n ateb galwadau ffôn ac yn arwain personau drwy drefn benodedig gyda neges wedi ei recordio sy'n gofyn, er enghraifft, i berson bwysu bysellau gwahanol er mwyn dewis opsiynau gwahanol.</p>	37	<p>In standard 20 an “automated” telephone system means a system that answers telephone calls and guides persons through a set procedure with a recorded message which, for example, asks a person to press different keys in order to choose different options.</p>
38	<p>(1) Nid yw'r safonau yn is-baragraff (2) yn gymwys i gyfarfod rhwng y corff ac un neu ragor o bersonau i drafod asesu, diagnosio neu drin un neu ragor o unigolion a enwir ac nad yw'r un o'r unigolion hynny yn bresennol yn y cyfarfod hwnnw.</p> <p>(2) Y safonau y cyfeirir atynt yn is-baragraff (1) yw—</p> <p>(a) safonau 8 i 20 (galwadau ffôn);</p> <p>(b) safonau 21 i 22CH (cyfarfodydd);</p> <p>(c) safonau 26 i 30 (cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd);</p> <p>(ch)safon 32 (digwyddiadau cyhoeddus);</p> <p>(d) safonau 39 i 44 (gwefannau a gwasanaethau ar-lein);</p> <p>(dd)safonau 45 a 46 (cyfryngau cymdeithasol).</p>	38	<p>(1) The standards in sub-paragraph (2) do not apply to a meeting between the body and one or more persons to discuss the assessment, diagnosis or treatment of one or more named individuals and none of those individuals are present at that meeting.</p> <p>(2) The standards referred to in sub-paragraph (1) are—</p> <p>(a) standards 8 to 20 (telephone calls);</p> <p>(b) standards 21 to 22CH (meetings);</p> <p>(c) standards 26 to 30 (meetings open to the public);</p> <p>(ch) standard 32 (public events);</p> <p>(d) standards 39 to 44 (websites and online services);</p> <p>(dd) standards 45 and 46 (social media).</p>

39

(1) Nid yw'r safonau yn is-baragraff (2) yn gymwys i ymgynghoriad clinigol na chynhadledd achos (gweler safonau 23 i 24 ar gyfer cleifion mewnol a safon 25 ar gyfer cynadleddau achos).

(2) Y safonau y cyfeirir atynt yn is-baragraff (1) yw—

- (a) safonau 8 i 20 (galwadau ffôn);
- (b) safonau 21 i 22CH (cyfarfodydd);
- (c) safonau 26 i 30 (cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd);
- (ch) safon 32 (digwyddiadau cyhoeddus);
- (d) safonau 39 i 44 (gwefannau a gwasanaethau ar-lein);
- (dd) safonau 45 a 46 (cyfryngau cymdeithasol).

40

Yn safon 25—

- (a) ystyr “diwrnod gwaith” yw unrhyw ddiwrnod ac eithrio dydd Sadwrn, dydd Sul neu ddiwrnod sy'n wyl banc o fewn ystyr adran 1 o Ddeddf Bancio a Thrafodion Ariannol 1971 neu sy'n wyl gyhoeddus arall;
- (b) nid yw “diwrnod gwaith” yn cynnwys y diwrnod yr anfonwyd y gwahoddiad.

41

Nid yw safon 32 yn gymwys i—

- (a) perfformiadau o gerddoriaeth;
- (b) cynyrchiadau artistig neu ddramatig;
- (c) seminarau neu gyflwyniadau llafar sy'n ymwneud â'r perfformiad neu'r cynhyrchiad; nac i
- (ch) unrhyw recordiad o'r perfformiad, y cynhyrchiad, y seminar neu'r cyflwyniad llafar.

39

(1) The standards in sub-paragraph (2) do not apply to a clinical consultation or a case conference (see standards 23 to 24 for in-patients and standard 25 for case conferences).

(2) The standards referred to in sub-paragraph (1) are—

- (a) standards 8 to 20 (telephone calls);
- (b) standards 21 to 22CH (meetings);
- (c) standards 26 to 30 (meetings open to the public);
- (ch) standard 32 (public events);
- (d) standards 39 to 44 (websites and online services);
- (dd) standards 45 and 46 (social media).

40

In standard 25—

- (a) a “working day” means any day other than a Saturday, a Sunday or a day which is a bank holiday within the meaning of section 1 of the Banking and Financial Dealings Act 1971 or other public holiday;
- (b) a “working day” does not include the day on which the invitation was sent.

41

Standard 32 does not apply to—

- (a) performances of music;
- (b) artistic or dramatic productions;
- (c) seminars or oral presentations relating to the performance or production; or
- (ch) any recording of the performance, production, seminar or oral presentation.

42	Nid yw safonau 32 a 64 yn gymwys pan wneir y neges y byddwch yn ei chyhoeddi dros system annerch gyhoeddus yn ystod argyfwng neu ymarfer argyfwng.	42	Standards 32 and 64 do not apply when the message that you announce over a public address system is made during an emergency or an emergency drill.
43	Pan fo safon yn cyfeirio at ddeunydd sydd i'w lunio yn Gymraeg (ac eithrio safonau 39 i 44 (gwefannau ac apiau), 45 a 46 (cyfryngau cymdeithasol) a 57 (gwahoddiadau i dendro)), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, (ac yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran— <ul style="list-style-type: none"> (a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun); (b) maint y deunydd; (c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus; (ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos; neu (d) fformat cyhoeddi y deunydd. 	43	Where a standard refers to material that is to be produced in Welsh (with the exception of standards 39 to 44 (websites and apps), 45 and 46 (social media) and 57 (invitations to tender)), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language, or to treating a Welsh language version no less favourably than an English language version, include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards— <ul style="list-style-type: none"> (a) the visual presentation of material (for example in relation to the colour or font of any text); (b) the size of the material; (c) the position and prominence of the material in any public place; (ch) when and how the material is published, provided or exhibited; or (d) the publication format of the material.
44	At ddibenion safon 37, nid yw'r cyfeiriadau at ddogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd ar gael i un neu ragor o unigolion yn cynnwys dogfennau neu ddeunyddiau nad ydynt ond ar gael i unigolion yn rhinwedd Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000(1).	44	For the purposes of standard 37 references to documents or other materials being available to one or more individuals do not include documents or materials that are only available to individuals by virtue of the Freedom of Information Act 2000(1).

(1) 2000 p. 36.

(1) 2000 c. 36.

45

(1) Nid yw safonau 36 a 38 yn gymwys i'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (3).

(2) At ddibenion safon 2, nid yw'n ofynnol i gorff anfon fersiwn Gymraeg o'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (3).

(3) Y ffurflenni yw—

- (a) ffurflenni a ddefnyddir gan gorff i recriwtio cyflogeion (gweler safonau 107A a 108 mewn perthynas â recriwtio);
- (b) ffurflenni a ddefnyddir wrth wneud cais am gymorth grant gan gorff (gweler safonau 54 i 56 mewn perthynas â cheisiadau am grantiau); ac
- (c) ffurflenni a ddefnyddir pan gyflwynir tendr i gontractio gyda chorff (gweler safonau 57 i 59 mewn perthynas â thendro am gontract).

46

Nid yw safonau 36 i 38 yn gymwys—

- (a) i ddeddfiad a wneir gan gorff neu i ddeddfiad drafft a lunnir gan gorff;
- (b) i unrhyw ddeunydd hysbysebu a gynhwysir mewn dogfen;
- (c) i reolau a bennir mewn deddfiad neu mewn deddfiad drafft a lunnir gan gorff; nac i
- (ch) pan fydd ffurflen neu ddogfen a lunnir gan y corff yn darparu gwybodaeth mewn perthynas ag unigolyn a enwir.

45

(1) Standards 36 and 38 do not apply to the forms listed in sub-paragraph (3).

(2) For the purposes of standard 2, a body is not required to send a Welsh language version of the forms listed in sub-paragraph (3).

(3) The forms are—

- (a) forms used by a body to recruit employees (see standards 107A and 108 in relation to recruitment);
- (b) forms used when applying for grant assistance from a body (see standards 54 to 56 in relation to applications for grants); and
- (c) forms used when submitting a tender to enter into a contract with a body (see standards 57 to 59 in relation to tendering for a contract).

46

Standards 36 to 38 do not apply—

- (a) to an enactment made by a body or to a draft enactment prepared by a body;
- (b) to any advertising material contained in a document;
- (c) to rules specified in an enactment or in a draft enactment prepared by a body; or
- (ch) when a form or document produced by the body provides information in relation to a named individual.

47	Nid yw safonau 39 i 43 (gwefannau) yn gymwys i—	47	Standards 39 to 43 (websites) do not apply to—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar wefan, deunydd hysbysebu ar wefan, na chlipiau fideo a sain ar wefan (gweler safonau 36 i 38 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 33 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff); (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar wefan corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau, neu ar fforwm drafod); nac i (c) tudalen we sy'n cynnwys adroddiad ymgynghoriad clinigol (gan gynnwys, er enghraifft, ganlyniadau profion). 		<ul style="list-style-type: none"> (a) documents to which a link is provided on a website, advertising material on a website, or to video and audio clips on a website (see standards 36 to 38 for specific provision in relation to documents, and standard 33 in relation to advertising material produced by a body); (b) information presented by persons (other than the body) on an interactive page published on a body's website (for example on a section for comments or on a discussion forum); or (c) a webpage which contains the report of a clinical consultation (including, for example, test results).
48	<p>(1) At ddiben safon 44, ystyr “ap” yw cymhwysiad meddalwedd sydd wedi ei gynllunio i gyflawni tasg benodol ar ddyfais electronig.</p> <p>(2) Nid yw safon 44 yn gymwys i unrhyw ddeunydd hysbysebu ar ap (gweler safon 33 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff).</p>	48	<p>(1) For the purpose of standard 44 an ‘app’ is a software application designed to undertake a specific task on an electronic device.</p> <p>(2) Standard 44 does not apply to any advertising material on an app (see standard 33 in relation to advertising material produced by a body).</p>
49	At ddiben safonau 39 i 41 (gwefannau), 44 (apiau) a 45 (cyfryngau cymdeithasol), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—	49	For the purpose of standards 39 to 41 (websites), 44 (apps) and 45 (social media), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) golwg y deunydd (er enghraifft, mewn perthynas â lliw, maint, ffont a fformat unrhyw destun), neu 		<ul style="list-style-type: none"> (a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour, size, font and format of any text), or

- (b) pan gyhoeddir deunydd ar y wefan, yr app neu'r cyfryngau cymdeithasol;

ond nid yw'n golygu bod rhaid i ddeunydd Cymraeg ymddangos ar yr un dudalen â deunydd Saesneg, nac ar dudalen y mae person yn debygol o ddod o hyd iddi cyn y dudalen Saesneg wrth chwilio.

- (b) when material is published on the website, app or social media;

but it does not mean that Welsh language material must appear on the same page as English language material, or on a page that a person is likely to find before the English language page when searching.

50

(1) Nid yw safonau 1 i 7 (gohebu) yn gymwys i ohebiaeth a anfonir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 45 a 46 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).

(2) Nid yw safonau 39 i 44 (gweffannau ac apiau) yn gymwys i'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 45 a 46 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).

50

(1) Standards 1 to 7 (correspondence) do not apply to correspondence sent by social media (see standards 45 and 46 in relation to social media).

(2) Standards 39 to 44 (websites and apps) do not apply to social media (see standards 45 and 46 in relation to social media).

51

Nid yw safonau 45 a 46 (cyfryngau cymdeithasol) yn gymwys i—

- (a) dogfennau y darperir dolen iddynt drwy'r cyfryngau cymdeithasol, nac i glipiau fideo a sain a ddarperir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 36 i 38 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 33 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);
- (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar gyfrif cyfryngau cymdeithasol corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau); nac i
- (c) gwybodaeth a anfonir drwy'r cyfryngau cymdeithasol sy'n cynnwys adroddiad ymgynghoriad clinigol (gan gynnwys, er enghraifft, ganlyniadau profion).

51

Standards 45 and 46 (social media) do not apply to—

- (a) documents to which a link is provided through social media, or to video and audio clips provided through social media (see standards 36 to 38 for specific provision in relation to documents, and standard 33 in relation to advertising material produced by a body);
- (b) information presented by persons (other than the body) on a body's social media account (for example on a section for comments); or
- (c) information sent by social media which contains the report of a clinical consultation (including, for example, test results).

52	At ddibenion safonau 50 i 53 (derbyn ymwelwyr)—	52	For the purposes of standards 50 to 53 (receiving visitors)—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) ystyr “derbynfa” yw ardal yn ysbytai, swyddfeydd a lleoliadau gwasanaeth corff lle croesawu personau yw prif rôl staff; a (b) ystyr “gwasanaeth derbynfa” yw gwasanaeth croesawu personau i ysbytai, swyddfeydd neu leoliadau gwasanaeth y corff gan staff y mae eu prif rôl at y diben hwnnw. 		<ul style="list-style-type: none"> (a) “reception” means an area in a body’s hospitals, offices and service locations where staff’s main role is to welcome persons; and (b) “reception service” means a service for welcoming persons to the body’s hospitals, offices or service locations by staff whose main role is for that purpose.
53	At ddibenion safonau 7 a 47 i 49, ystyr “hysbysiad” yw unrhyw hysbysiad y mae corff yn ei gyhoeddi, ond nid yw’n cynnwys hysbysiadau a ragnodir gan ddeddfiad.	53	For the purposes of standards 7 and 47 to 49 a “notice” means any notice that a body publishes, but it does not include notices prescribed by an enactment.
54	At ddibenion safon 57 (gwahoddiad i dendro)—	54	For the purposes of standard 57 (invitation to tender)—
	<ul style="list-style-type: none"> (a) nid yw’n ofynnol i gorff gyhoeddi gwahoddiad i dendro yn Gymraeg yng Nghyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd. (b) mae cyfeiriad at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran— <ul style="list-style-type: none"> (i) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun); (ii) maint y deunydd; (iii) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus; (iv) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos; neu 		<ul style="list-style-type: none"> (a) a body is not required to publish an invitation to tender in Welsh in the Official Journal of the European Union; (b) a reference to treating a Welsh language version no less favourably than an English language version includes, amongst other matters, treating the Welsh language no less favourably as regards— <ul style="list-style-type: none"> (i) the visual presentation of material (for example in relation to the colour or font of any text); (ii) the size of the material; (iii) the position and prominence of the material in any public place; (iv) when and how the material is published, provided or exhibited; or

(v) fformat cyhoeddi unrhyw ddeunydd;

ond ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg drwy beidio â chyhoeddi gwahoddiad i dendro yn Gymraeg yng Nghyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd.

(v) the publication format of material;

but a body will not be treating the Welsh language less favourably than the English language by not publishing an invitation to tender in Welsh in the Official Journal of the European Union.

55

(1) At ddibenion safon 62, mae'r cyfeiriad at gorff yn llunio neu'n cyflwyno ei "hunaniaeth gorfforaethol" yn cynnwys, ymysg pethau eraill, y ffordd y mae corff yn ei gyflwyno ei hun drwy ddatganiadau gweledol, yr enw neu'r enwau a ddefnyddir gan gorff, a'r brandio a'r sloganau a ddefnyddir gan gorff (er enghraifft, brandio a sloganau a argraffir ar ei bapur ysgrifennu).

(2) Nid yw safon 62 yn berthnasol i'r graddau y mae deddfiad yn ei gwneud yn ofynnol i gorff ddefnyddio enw cyfreithiol.

55

(1) For the purposes of standard 62, the reference to a body forming or presenting its "corporate identity" includes, amongst other things, the way a body presents itself by means of visual statements, the name or names used by a body, and a body's branding and slogans (for example, branding and slogans printed on its stationery).

(2) Standard 62 does not apply to the extent that an enactment requires a body to use a legal name.

56

At ddibenion safon 63 (cyrсияu), ystyr "cwrс addysg" yw unrhyw seminar, hyfforddiant, gweithdy neu ddarpariaeth debyg sy'n cael ei ddarparu neu ei darparu ar gyfer addysgu neu wella sgiliau unigolion; ond nid yw'n cynnwys—

(a) cwrс addysg sy'n paratoi cyfranogwr ar gyfer cymhwyster neu arholiad;

(b) cwrс addysg pan fo mwyafrif y cyfranogwyr yn ymgymryd â'r cwrс fel rhan o'u datblygiad proffesiynol;

(c) cwrс addysg pan fydd mwyafrif y cyfranogwyr yn aelodau o staff; na

(ch)cwrс addysg y telir ffi amdano.

56

For the purposes of standard 63 (courses), an "education course" means any seminar, training, workshop or similar provision which is provided in order to educate or to improve the skills of individuals; but does not include—

(a) an education course that prepares a participant for a qualification or an exam;

(b) an education course where the majority of participants are undertaking the course as part of their professional development;

(c) an education course where the majority of participants will be members of staff; or

(ch)an education course for which a fee is paid.

57

At ddibenion y safonau, ystyr “deddfiad” yw deddfiad (pa bryd bynnag y cafodd ei ddeddfu neu ei wneud) sydd wedi ei gynnwys mewn unrhyw un o’r canlynol, neu mewn offeryn a wneir o dan un o’r canlynol—

- (a) Deddf Seneddol; neu
- (b) Mesur neu Ddeddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

57

For the purposes of the standards “enactment” means an enactment (whenever enacted or made) comprised in, or in an instrument made under—

- (a) an Act of Parliament; or
- (b) a Measure or an Act of the National Assembly for Wales.

Safonau llunio polisi

RHAN 1

Y SAFONAU

1 Safonau ynghylch ystyried effeithiau penderfyniadau polisi a wneir gan gorff ar y Gymraeg

Safon 69: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried pa effeithiau, os o gwbl (pa un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 70: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel y byddai'r penderfyniad polisi'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 71: Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n addasu polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel na fyddai'r penderfyniad polisi'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—

Policy making standards

PART 1

THE STANDARDS

1 Standards relating to considering the effects of a body's policy decisions on the Welsh language

Standard 69: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider what effects, if any (whether positive or adverse), the policy decision would have on—

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Standard 70: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would have positive effects, or increased positive effects, on—

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Standard 71: When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 72:

Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch yr effeithiau (pa un ai yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi o dan ystyriaeth yn eu cael ar—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 72:

When you publish a consultation document which relates to a policy decision, the document must consider, and seek views on, the effects (whether positive or adverse) that the policy decision under consideration would have on—

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 73:

Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch sut y gellid llunio neu addasu'r polisi o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 73:

When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would have positive effects, or increased positive effects, on—

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 74:

Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch sut y gellid llunio neu addasu'r polisi o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—

- (a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Standard 74:

When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

- (a) opportunities for persons to use the Welsh language, and
- (b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Safon 75:	<p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried pa effeithiau, os o gwbl (a pha un ai ydynt yn rhai positif neu'n rhai andwyol), y byddai'r penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth yn eu cael ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>	Standard 75:	<p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers what effects, if any (and whether positive or adverse), the policy decision under consideration would have on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>
Safon 76:	<p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>	Standard 76:	<p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would have positive effects, or so that it would have increased positive effects, on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>
Safon 77:	<p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi sydd o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>	Standard 77:	<p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>

Safon 78:

Rhaid ichi gyhoeddi polisi ar ddarparu gwasanaeth gofal sylfaenol sy'n ei gwneud yn ofynnol ichi ystyried y canlynol pan fyddwch yn gwneud penderfyniadau mewn perthynas â darparu gwasanaeth gofal sylfaenol—

- (a) pa effeithiau, os o gwbl (a pha un a yw'r rheini'n bositif neu'n andwyol), y byddai'r penderfyniad yn eu cael ar—
 - (i) cyfleoedd i bersonau i ddefnyddio'r Gymraeg, a
 - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- (b) sut y gellid gwneud neu weithredu'r penderfyniad hwnnw fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—
 - (i) cyfleoedd i bersonau i ddefnyddio'r Gymraeg, a
 - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg; ac
- (c) sut y gellid gwneud neu weithredu'r penderfyniad fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol ar—
 - (i) cyfleoedd i bersonau i ddefnyddio'r Gymraeg, a
 - (ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safon 78A:

Pan ddaw 5 mlynedd ar ôl cyhoeddi'r polisi i ben yn unol â safon 78 (pa un a yw diwygiadau wedi eu gwneud i'r polisi hwnnw ai peidio) a phan ddaw pob cyfnod dilynol o 5 mlynedd i ben, rhaid ichi—

Standard 78:

You must publish a policy on providing a primary care service which requires you to take the following into account when you make decisions in relation to providing a primary care service—

- (a) what effects, if any (and whether positive or negative), the decision would have on—
 - (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and
 - (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- (b) how that decision could be taken or implemented so that it would have positive effects, or increased positive effects, on—
 - (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and
 - (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language; and
- (c) how the decision could be taken or implemented so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects on—
 - (i) opportunities for persons to use the Welsh language, and
 - (ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Standard 78A:

On the expiry of 5 years after publishing the policy in accordance with standard 78 (whether or not revisions have been made to that policy) and on the expiry of each subsequent period of 5 years you must —

- (a) asesu i ba raddau yr ydych wedi cydymffurfio â'r polisi; a
- (b) cyhoeddi'r asesiad hwnnw ar eich gwefan o fewn 6 mis i ddiwedd y cyfnod.

- (a) assess to what extent you have complied with the policy; and
- (b) publish that assessment on your website within 6 months of the end of the period.

RHAN 2

SAFONAU SY'N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

- 2 Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2.

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS – SPECIAL CONDITIONS

- 2 When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row.

TABLE 1

	Colofn 1	Colofn 2
<i>Rhes</i>	<i>Prif safon</i>	<i>Safon ddibynnol</i>
(1)	Polisi ar wasanaethau gofal sylfaenol	
	Safon 78A	Safon 78

TABLE 1

	Column 1	Column 2
<i>Row</i>	<i>Main standard</i>	<i>Reliant standard</i>
(1)	Policy on a primary care service	
	Standard 78A	Standard 78

RHAN 3

DEHONGLI'R SAFONAU

- 3** Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, ystyr "penderfyniad polisi" yw unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau neu gynnal ei fusnes neu ymgymeriad arall, ac mae hynny'n cynnwys, ymysg pethau eraill (ac fel y bo'n briodol i'r corff), penderfyniadau ynghylch—
- (a) arfer pwerau statudol;
 - (b) cynnwys datganiadau polisi;
 - (c) strategaethau neu gynlluniau strategol;
 - (ch) strwythurau mewnol a lleoliadau mangreoedd; neu
 - (d) recriwtio neu ddefnyddio gwirfoddolwyr.
- 4** Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, mae cyfeiriad at effeithiau positif neu effeithiau andwyol yn gyfeiriad at yr effeithiau hynny pa un ai ydynt yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- 5** Nid yw safonau 75 i 77 yn gymwys i'r graddau y mae'r ymchwil a gomisiynir neu yr ymgymerir â hi yn ymchwil feddygol neu'n ymwneud ag ymchwil feddygol.

PART 3

INTERPRETING THE STANDARDS

- 3** In Part 1 of this Schedule a "policy decision" means any decision made by a body about the exercise of its functions or about the conduct of its business or other undertaking, and it includes, amongst other things (and as appropriate to the body), decisions about—
- (a) the exercise of statutory powers;
 - (b) the content of policy statements;
 - (c) strategies or strategic plans;
 - (ch) internal structures and location of premises; or
 - (d) the recruitment or use of volunteers.
- 4** In Part 1 of this Schedule a reference to positive or adverse effects is a reference to such effects whether direct or indirect.
- 5** Standards 75 to 77 do not apply to the extent that the research commissioned or undertaken is or relates to medical research.

ATODLEN 3 Rheoliad 2(3)
Safonau gweithredu

SCHEDULE 3 Regulation 2(3)
Operational standards

RHAN 1

Y SAFONAU

1 **Safonau ynghylch defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff**

Safon 79: Rhaid ichi ddatblygu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg, a rhaid ichi gyhoeddi'r polisi hwnnw ar eich mewnwyd.

Safon 80: Pan fyddwch yn cynnig swydd newydd i unigolyn, rhaid ichi ofyn i'r unigolyn hwnnw a yw'n dymuno i'r contract cyflogaeth neu gontract am wasanaethau gael ei ddarparu yn Gymraeg; ac os yw'r unigolyn yn dymuno hynny rhaid ichi ddarparu'r contract yn Gymraeg.

Safon 81: Rhaid ichi ofyn i bob cyflogai ("A") a yw'n dymuno cael unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn Gymraeg, ac os yw A yn dymuno cael un neu ragor yn Gymraeg rhaid ichi ei ddarparu (neu eu darparu) i A yn Gymraeg—

- (a) unrhyw ohebiaeth bapur sy'n ymwneud â'i gyflogaeth ac sydd wedi ei chyfeirio ato;
- (b) unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu ei anghenion neu ofynion hyfforddi;
- (c) unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu ei amcanion perfformiad;
- (ch) unrhyw ddogfennau sy'n amlinellu neu'n cofnodi ei gynllun gyrfa;
- (d) unrhyw ffurflenni sy'n cofnodi ac yn awdurdodi gwyliau blynyddol;

PART 1

THE STANDARDS

1 **Standards relating to the use of the Welsh language within a body's internal administration**

Standard 79: You must develop a policy on using Welsh internally for the purpose of promoting and facilitating the use of the language, and you must publish that policy on your intranet.

Standard 80: When you offer a new post to an individual, you must ask that individual whether he or she wishes for the contract of employment or contract for services to be provided in Welsh; and if that is the individual's wish you must provide the contract in Welsh.

Standard 81: You must ask each employee ("A") whether A wishes to receive any of the following in Welsh, and if A wishes to receive one or more in Welsh you must provide it (or them) to A in Welsh—

- (a) any paper correspondence that relates to A's employment, and which is addressed to A;
- (b) any documents that outline A's training needs or requirements;
- (c) any documents that outline A's performance objectives;
- (ch) any documents that outline or record A's career plan;
- (d) any forms that record and authorise annual leave;

- (dd) unrhyw ffurflenni sy'n cofnodi ac yn awdurdodi absenoldebau o'r gwaith;
- (e) unrhyw ffurflenni sy'n cofnodi ac yn awdurdodi oriau gweithio hyblyg.

- (dd) any forms that record and authorise absences from work;
- (e) any forms that record and authorise flexible working hours.

Safon 82:

Os byddwch yn cyhoeddi unrhyw un neu ragor o'r canlynol, rhaid ichi ei gyhoeddi yn Gymraeg—

- (a) polisi ynghylch ymddygiad yn y gweithle;
- (b) polisi ynghylch iechyd a lles yn y gwaith;
- (c) polisi ynghylch cyflogau neu fuddion yn y gweithle;
- (ch) polisi ynghylch rheoli perfformiad;
- (d) polisi ynghylch absenoldeb o'r gwaith;
- (dd) polisi ynghylch amodau gwaith;
- (e) polisi ynghylch patrymau gwaith.

Standard 82:

If you publish any of the following, you must publish it in Welsh—

- (a) a policy relating to behaviour in the workplace;
- (b) a policy relating to health and well-being at work;
- (c) a policy relating to salaries or workplace benefits;
- (ch) a policy relating to performance management;
- (d) a policy relating to absence from work;
- (dd) a policy relating to working conditions;
- (e) a policy relating to work patterns.

2

Safonau ynghylch cwynion a wneir gan aelod o staff corff

2

Standards relating to complaints made by a member of a body's staff

Safon 83:

Rhaid ichi ganiatáu a datgan mewn unrhyw ddogfen sydd gennych sy'n nodi eich gweithdrefnau ar gyfer gwneud cwynion y caiff pob aelod o staff—

- (a) gwneud cwyn ichi yn Gymraeg, a
- (b) ymateb i gŵyn a wnaed amdano ef yn Gymraeg;

a rhaid ichi hefyd roi gwybod i bob aelod o staff am yr hawl honno.

Standard 83:

You must allow and state in any document that you have that sets out your procedures for making complaints that each member of staff may—

- (a) make a complaint to you in Welsh, and
- (b) respond to a complaint made about him or about her in Welsh;

and you must also inform each member of staff of that right.

Safon 84:

Os byddwch yn cael cwyn gan aelod o staff neu'n cael cwyn ynghylch aelod o staff, a bod angen cyfarfod â'r aelod hwnnw o staff, rhaid ichi—

- (a) cynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, ddarparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw; a

Standard 84:

If you receive a complaint from a member of staff or a complaint about a member of staff, and a meeting is required with that member of staff, you must—

- (a) offer to conduct the meeting in Welsh or, if necessary, provide a translation service from Welsh to English for that purpose; and

- (b) os yw'r aelod o staff yn dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, gyda chymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg.

- (b) if the member of staff wishes for the meeting to be conducted in Welsh, conduct the meeting in Welsh or, if necessary, with the assistance of a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English.

Safon 85:

Pan fyddwch yn rhoi gwybod i aelod o staff ("A") beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chŵyn a wneir ganddo, neu mewn perthynas â chŵyn a wneir amdano, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os yw A—

- (a) wedi gwneud y gŵyn yn Gymraeg,
- (b) wedi ymateb yn Gymraeg i gŵyn amdano ef,
- (c) wedi gofyn bod cyfarfod ynglŷn â'r gŵyn yn cael ei gynnal yn Gymraeg, neu
- (ch) wedi gofyn am gael defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfod ynglŷn â'r gŵyn.

Standard 85:

When you inform a member of staff ("A") of a decision you have reached in relation to a complaint made by A, or in relation to a complaint made about A, you must do so in Welsh if A—

- (a) made the complaint in Welsh,
- (b) responded in Welsh to a complaint about A,
- (c) asked for a meeting about the complaint to be conducted in Welsh, or
- (ch) asked to use the Welsh language at a meeting about the complaint.

3

Safonau ynghylch corff yn disgyblu staff

Safon 86:

Rhaid ichi—

- (a) caniatáu a datgan mewn unrhyw ddogfen sydd gennych sy'n nodi eich trefniadau ar gyfer disgyblu staff y caiff unrhyw aelod o staff ymateb yn Gymraeg i unrhyw honiadau a wneir yn ei erbyn, a
- (b) os byddwch yn dechrau gweithdrefn ddisgyblu mewn perthynas ag aelod o staff, rhoi gwybod i'r aelod hwnnw o staff am yr hawl honno.

Safon 87:

Os byddwch yn trefnu cyfarfod ag aelod o staff ynghylch achos disgyblu mewn perthynas â'i ymddygiad, rhaid ichi—

3

Standards relating to a body disciplining staff

Standard 86:

You must—

- (a) allow and state in any document that you have which sets out your arrangements for disciplining staff that any member of staff may respond in Welsh to any allegations made against him or against her, and
- (b) if you commence a disciplinary procedure in relation to a member of staff, inform that member of staff of that right.

Standard 87:

If you organise a meeting with a member of staff regarding a disciplinary matter that relates to his or to her conduct you must—

(a) cynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, ddarparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw; a (b) os yw'r aelod o staff yn dymuno i'r cyfarfod gael ei gynnal yn Gymraeg, cynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, gyda chymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg.	(a) offer to conduct the meeting in Welsh or, if necessary, provide a translation service from Welsh to English for that purpose; and (b) if the member of staff wishes for the meeting to be conducted in Welsh, conduct the meeting in Welsh, or if necessary with the assistance of a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English.

Safon 88: Pan fyddwch yn rhoi gwybod i aelod o staff ("A") beth yw'ch penderfyniad yn dilyn gweithdrefn ddisgyblu, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os yw A— (a) wedi ymateb i honiadau yn ei erbyn yn Gymraeg, (b) wedi gofyn bod cyfarfod ynglŷn â'r weithdrefn ddisgyblu yn cael ei gynnal yn Gymraeg, neu (c) wedi gofyn am gael defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfod ynglŷn â'r weithdrefn ddisgyblu.	Standard 88: When you inform a member of staff ("A") of a decision you have reached following a disciplinary procedure, you must do so in Welsh if A— (a) responded to allegations made against A in Welsh, (b) asked for a meeting regarding the disciplinary procedure to be conducted in Welsh, or (c) asked to use the Welsh language at a meeting regarding the disciplinary procedure.

<p>4 Safonau ynghylch technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnrwyd</p>	<p>4 Standards relating to a body's information technology and about support material provided by a body, and relating to the intranet</p>
--	---

Safon 89: Rhaid ichi ddarparu meddalwedd gyfrifiadurol ar gyfer gwirio sillafu a gramadeg y Gymraeg i'ch staff, a darparu rhyngwynebau Cymraeg ar gyfer meddalwedd (pan fo rhyngwyneb ar gael).	Standard 89: You must provide staff with computer software for checking spelling and grammar in Welsh, and provide Welsh language interfaces for software (where an interface exists).

Safon 90: Rhaid ichi sicrhau— (a) bod testun pob tudalen ar eich mewnrwyd ar gael yn Gymraeg, (b) bod pob tudalen Gymraeg ar eich mewnrwyd yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar eich mewnrwyd.	Standard 90: You must ensure that— (a) the text of each page of your intranet is available in Welsh, (b) every Welsh language page on your intranet is fully functional, and (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language on your intranet.

Safon 91:	<p>Rhaid ichi sicrhau—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) bod testun hafan eich mewnrwyd ar gael yn Gymraeg, (b) bod unrhyw destun Cymraeg ar hafan eich mewnrwyd (neu, pan fo'n berthnasol, fod hafan Gymraeg eich mewnrwyd) yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â hafan eich mewnrwyd. 	Standard 91:	<p>You must ensure that—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the text of the homepage of your intranet is available in Welsh, (b) any Welsh language text on your intranet's homepage (or, where relevant, your Welsh language intranet homepage) is fully functional, and (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the homepage of your intranet.
Safon 92:	<p>Bob tro y byddwch yn cyhoeddi tudalen newydd neu'n diwygio tudalen ar eich mewnrwyd, rhaid ichi sicrhau—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) bod testun y dudalen honno ar gael yn Gymraeg, (b) bod unrhyw fersiwn Gymraeg o'r dudalen yn gweithredu'n llawn, ac (c) nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn perthynas â thestun y dudalen honno. 	Standard 92:	<p>You must ensure that each time you publish a new intranet page or amend a page—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the text of that page is available in Welsh, (b) any Welsh language version of that page is fully functional, and (c) the Welsh language is treated no less favourably than the English language in relation to the text of that page.
Safon 93:	<p>Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich mewnrwyd sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi nodi'n glir ar y dudalen Saesneg bod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a rhaid darparu dolen uniongyrchol i'r dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.</p>	Standard 93:	<p>If you have a Welsh language page on your intranet that corresponds to an English language page, you must state clearly on the English language page that the page is also available in Welsh, and must provide a direct link to the Welsh language page on the corresponding English language page.</p>
Safon 94:	<p>Rhaid ichi neilltuo a chynnal tudalen (neu dudalennau) ar eich mewnrwyd sy'n darparu gwasanaethau a deunydd cymorth i hybu'r Gymraeg ac i gynorthwyo eich staff i ddefnyddio'r Gymraeg.</p>	Standard 94:	<p>You must designate and maintain a page (or pages) on your intranet which provides services and support material to promote the Welsh language and to assist your staff to use the Welsh language.</p>

Safon 95:	Rhaid ichi ddarparu'r rhyngwyneb a'r dewislenni ar eich tudalennau mewnwyd yn Gymraeg.	Standard 95:	You must provide the interface and menus on your intranet pages in Welsh.
5	Safonau ynghylch corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu	5	Standards relating to a body developing Welsh language skills through planning and training its workforce
Safon 96:	Rhaid ichi asesu sgiliau Cymraeg eich cyflogeion.	Standard 96:	You must assess the Welsh language skills of your employees.
Safon 97:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i gael hyfforddiant yn Gymraeg yn y meysydd a ganlyn, os ydych yn darparu hyfforddiant o'r fath yn Saesneg— (a) recriwtio a chyfweld; (b) rheoli perfformiad; (c) gweithdrefnau cwyno a disgyblu; (ch) ymsefydlu; (d) delio â'r cyhoedd; ac (dd) iechyd a diogelwch.	Standard 97:	You must provide opportunities for training in Welsh in the following areas, if you provide such training in English— (a) recruitment and interviewing; (b) performance management; (c) complaints and disciplinary procedures; (ch) induction; (d) dealing with the public; and (dd) health and safety.
Safon 98:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i gael hyfforddiant yn Gymraeg ar ddefnyddio'r Gymraeg yn effeithiol mewn— (a) cyfarfodydd; (b) cyfweiliadau; ac (c) gweithdrefnau cwyno a disgyblu.	Standard 98:	You must provide opportunities for training in Welsh on using Welsh effectively in— (a) meetings; (b) interviews; and (c) complaints and disciplinary procedures.
Safon 99:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd yn ystod oriau gwaith— (a) i'ch cyflogeion gael gwersi Cymraeg sylfaenol, a (b) i gyflogeion sy'n rheoli pobl eraill gael hyfforddiant ar ddefnyddio'r Gymraeg yn eu rôl fel rheolwyr.	Standard 99:	You must provide opportunities during working hours— (a) for your employees to receive basic Welsh language lessons, and (b) for employees who manage others to receive training on using the Welsh language in their role as managers.
Safon 100:	Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i'ch cyflogeion sydd wedi cwblhau hyfforddiant Cymraeg sylfaenol gael hyfforddiant pellach, yn rhad ac am ddim, er mwyn datblygu eu sgiliau yn yr iaith.	Standard 100:	You must provide opportunities for employees who have completed basic Welsh language training to receive further training, free of charge, to develop their language skills.

Safon 101:	Rhaid i chi ddarparu cyfleoedd i gyflogeion gael hyfforddiant, yn rhad ac am ddim, i wella eu sgiliau Cymraeg.	Standard 101:	You must provide opportunities for employees to receive training, free of charge, to improve their Welsh language skills.
Safon 102:	Rhaid ichi ddarparu cyrsiau hyfforddi er mwyn i'ch cyflogeion ddatblygu— <ul style="list-style-type: none"> (a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth am hanes yr iaith a'i lle yn niwylliant Cymru); (b) dealltwriaeth o'r ddyletswydd i weithredu yn unol â safonau'r Gymraeg; ac (c) dealltwriaeth am y modd y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. 	Standard 102:	You must provide training courses so that your employees can develop— <ul style="list-style-type: none"> (a) awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); (b) an understanding of the duty to operate in accordance with the Welsh language standards; and (c) an understanding of how the Welsh language can be used in the workplace.
Safon 103:	Pan fyddwch yn darparu gwybodaeth i gyflogeion newydd (er enghraifft, fel rhan o broses ymsefydlu), rhaid ichi ddarparu gwybodaeth er mwyn codi eu hymwybyddiaeth o'r Gymraeg.	Standard 103:	When you provide information to new employees (for example by means of an induction process), you must provide information for the purpose of raising their awareness of the Welsh language.
Safon 104:	Rhaid ichi ddarparu— <ul style="list-style-type: none"> (a) geiriad neu logo ar gyfer llofnodion e-bost eich staff sy'n eu galluogi i ddynodi a ydynt yn siarad Cymraeg yn rhugl neu'n dysgu'r iaith, a (b) geiriad ar gyfer eich cyflogeion a fydd yn eu galluogi i gynnwys fersiwn Gymraeg o'u manylion cyswllt mewn negeseuon e-bost, ac i ddarparu fersiwn Gymraeg o unrhyw neges sy'n hysbysu pobl eraill nad ydynt ar gael i ateb negeseuon e-bost. 	Standard 104:	You must provide— <ul style="list-style-type: none"> (a) wording or a logo for your staff to include in e-mail signatures which will enable them to indicate whether they speak Welsh fluently or whether they are learning the language, and (b) wording for your employees which will enable them to include a Welsh language version of their contact details in e-mail messages, and to provide a Welsh language version of any message which informs others that they are unavailable to respond to e-mail messages.

Safon 105:	<p>Rhaid ichi—</p> <p>(a) rhoi ar gael i aelodau'r staff sy'n gallu siarad Cymraeg fathodyn iddynt ei wisgo sy'n cyfleu hynny; a</p> <p>(b) hybu gwisgo'r bathodyn ymhlith aelodau'r staff.</p>	Standard 105:	<p>You must—</p> <p>(a) make available to members of staff who are able to speak Welsh a badge for them to wear to convey that; and</p> <p>(b) promote the wearing of the badge to members of staff.</p>
6	Safonau ynghylch recriwtio ac apwyntio	6	Standards relating to a body recruiting and appointing
Safon 106:	<p>Pan fyddwch yn asesu'r anghenion ar gyfer swydd newydd neu swydd wag, rhaid ichi asesu'r angen am sgiliau yn y Gymraeg, a'i chategoreiddio fel swydd pan fo un neu ragor o'r canlynol yn gymwys—</p> <p>(a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;</p> <p>(b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir rhywun i'r swydd;</p> <p>(c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu</p> <p>(ch) nad yw sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.</p>	Standard 106:	<p>When you assess the requirements for a new or vacant post, you must assess the need for Welsh language skills, and categorise it as a post where one or more of the following apply—</p> <p>(a) Welsh language skills are essential;</p> <p>(b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;</p> <p>(c) Welsh language skills are desirable; or</p> <p>(ch) Welsh language skills are not necessary.</p>
Safon 106A:	<p>Os byddwch wedi categoreiddio swydd fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol, yn ddymunol neu fod angen eu dysgu, rhaid ichi—</p> <p>(a) pennu hynny wrth hysbysebu'r swydd, a</p> <p>(b) hysbysebu'r swydd yn Gymraeg.</p>	Standard 106A:	<p>If you have categorised a post as one where Welsh language skills are essential, desirable or need to be learnt you must—</p> <p>(a) specify that when advertising the post, and</p> <p>(b) advertise the post in Welsh.</p>
Safon 107:	<p>Pan fyddwch yn hysbysebu swydd, rhaid ichi ddatgan y caniateir i geisiadau gael eu cyflwyno yn Gymraeg, ac na fydd cais a gyflwynir yn y Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.</p>	Standard 107:	<p>When you advertise a post, you must state that applications may be submitted in Welsh, and that an application submitted in Welsh will not be treated less favourably than an application submitted in English.</p>

Safon 107A:	<p>Os byddwch yn cyhoeddi—</p> <p>(a) ffurflenni cais am swyddi;</p> <p>(b) deunydd esboniadol ynghylch eich proses ar gyfer ymgeisio am swyddi;</p> <p>(c) gwybodaeth am eich proses gyfweld, neu am unrhyw ddulliau asesu eraill wrth ymgeisio am swyddi; neu</p> <p>(ch) swydd-ddisgrifiadau;</p> <p>rhaid ichi eu cyhoeddi yn Gymraeg a rhaid ichi sicrhau nad ydych yn trin unrhyw fersiynau Cymraeg o'r dogfennau yn llai ffafriol na fersiynau Saesneg ohonynt.</p>	Standard 107A:	<p>If you publish—</p> <p>(a) application forms for posts;</p> <p>(b) material that explains your procedure for applying for posts;</p> <p>(c) information about your interview process, or about other assessment methods when applying for posts; or</p> <p>(ch) job descriptions;</p> <p>you must publish them in Welsh; and you must ensure that the Welsh language versions of the documents are treated no less favourably than any English language versions of those documents.</p>
Safon 107B:	<p>Rhaid ichi beidio â thrin cais am swydd a wneir yn Gymraeg yn llai ffafriol na chais a wneir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, o ran y dyddiad cau yr ydych yn ei osod ar gyfer cael ceisiadau, ac o ran amseriad rhoi gwybod i ymgeiswyr ynghylch penderfyniadau).</p>	Standard 107B:	<p>You must not treat an application for a post made in Welsh less favourably than you treat an application made in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date you set for receiving applications and in relation to any timescale for informing applicants of decisions).</p>
Safon 108:	<p>Rhaid ichi sicrhau bod eich ffurflenni cais am swyddi yn rhoi lle i ymgeiswyr nodi eu bod yn dymuno cael cyfweiliad neu ddull arall o asesiad yn Gymraeg ac, os yw ymgeisydd yn dymuno hynny, rhaid ichi gynnal unrhyw gyfweiliad neu ddull arall o asesiad yn Gymraeg, neu, os oes angen, ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw.</p>	Standard 108:	<p>You must ensure that your application forms for posts provide a space for applicants to indicate that they wish an interview or other method of assessment in Welsh and if an applicant so wishes, you must conduct any interview or other method of assessment in Welsh, or, if necessary, provide a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English for that purpose.</p>
Safon 109:	<p>Pan fyddwch yn rhoi gwybod i ymgeisydd beth yw'ch penderfyniad mewn perthynas â chais am swydd, rhaid ichi wneud hynny yn Gymraeg os gwnaed y cais yn Gymraeg.</p>	Standard 109:	<p>When you inform an applicant of your decision in relation to an application for a post, you must do so in Welsh if the application was made in Welsh.</p>
7	<p>Safonau ynghylch cynllun sy'n ymdrin â chynnig cynnal ymgynghoriadau clinigol yn Gymraeg</p>	7	<p>Standards relating to a plan dealing with offering to carry out clinical consultations in Welsh</p>

Safon 110:	<p>Rhaid ichi gyhoeddi cynllun ar gyfer pob cyfnod 5 mlynedd gan nodi—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) i ba raddau yr ydych yn gallu cynnig cynnal ymgynghoriad clinigol yn Gymraeg; (b) y camau yr ydych yn bwriadu eu cymryd i gynyddu eich gallu i gynnig cynnal ymgynghoriad clinigol yn Gymraeg; (c) amserlen ar gyfer y camau yr ydych wedi rhoi manylion amdanynt yn (b). 	Standard 110:	<p>You must publish a plan for each 5 year period setting out—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the extent to which you are able to offer to carry out a clinical consultation in Welsh; (b) the actions you intend to take to increase your ability to offer to carry out a clinical consultation in Welsh; (c) a timetable for the actions that you have detailed in (b).
Safon 110A:	<p>Dair blynedd ar ôl cyhoeddi cynllun yn unol â safon 110, ac ar ddiwedd cyfnod 5 mlynedd cynllun, rhaid ichi—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) asesu i ba raddau yr ydych wedi cydymffurfio â'r cynllun; a (b) cyhoeddi'r asesiad hwnnw o fewn 6 mis. 	Standard 110A:	<p>Three years after publishing a plan in accordance with standard 110, and at the end of a plan's 5 year period you must—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) assess the extent to which you have complied with the plan; and (b) publish that assessment within 6 months.
8	Safonau ynghylch arwyddion a hysbysiadau a arddangosir neu a gyhoeddir yng ngweithle corff	8	Standards relating to signs and notices displayed or published in a body's workplace
Safon 111:	<p>Pan fyddwch—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd yn eich gweithle (gan gynnwys arwyddion dros dro); neu (b) yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad yn eich gweithle; <p>rhaid i unrhyw destun sy'n cael ei arddangos ar yr arwydd neu'r hysbysiad gael ei arddangos yn Gymraeg (pa un ai ar yr un arwydd neu hysbysiad sy'n arddangos y testun Saesneg cyfatebol neu ar arwydd neu hysbysiad ar wahân), ac os yw'r un testun yn cael ei arddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y testun Cymraeg yn llai ffafriol na'r testun Saesneg.</p>	Standard 111:	<p>When you—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) erect a new sign or renew a sign in your workplace (including temporary signs), or (b) publish or display a notice in your workplace; <p>any text displayed on the sign or notice must be displayed in Welsh (whether on the same sign or notice as the corresponding English language text or on a separate sign or notice), and if the same text is displayed in Welsh and in English, you must not treat the Welsh language text less favourably than the English language text.</p>

Safon 112:	<p>Pan fyddwch—</p> <p>(a) yn gosod arwydd newydd neu'n adnewyddu arwydd yn eich gweithle (gan gynnwys arwyddion dros dro); neu</p> <p>(b) yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad;</p> <p>a bod yr arwydd neu'r hysbysiad hwnnw'n cyfleu yr un wybodaeth yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.</p>	Standard 112:	<p>When you—</p> <p>(a) erect a new sign or renew a sign in your workplace (including temporary signs); or</p> <p>(b) publish or display a notice in your workplace;</p> <p>which conveys the same information in Welsh and in English, the Welsh language text must be positioned so that it is likely to be read first.</p>
Safon 113:	<p>Rhaid ichi sicrhau bod y testun Cymraeg ar arwyddion a hysbysiadau a arddangosir yn eich gweithle yn gywir o ran ystyr a mynegiant.</p>	Standard 113:	<p>You must ensure that the Welsh language text on signs and notices displayed in your workplace is accurate in terms of meaning and expression.</p>
9	Safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff	9	Standard relating to audio announcements and messages in a body's workplace
Safon 114:	<p>Pan fyddwch yn gwneud cyhoeddiad wedi ei recordio dros offer sain yn eich gweithle, rhaid i'r cyhoeddiad hwnnw gael ei wneud yn Gymraeg, ac os gwneir y cyhoeddiad yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid i'r cyhoeddiad gael ei wneud yn Gymraeg yn gyntaf.</p>	Standard 114:	<p>When you make a recorded announcement in the workplace using audio equipment, that announcement must be made in Welsh, and if the announcement is made in Welsh and in English, the announcement must be made in Welsh first.</p>

RHAN 2

SAFONAU SY'N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

10	<p>Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y gwêl Comisiynydd y Gymraeg yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2.</p>
-----------	---

PART 2

STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS – SPECIAL CONDITIONS

10	<p>When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row.</p>
-----------	--

TABL 1

	Colofn 1	Colofn 2
<i>Rhes</i>	<i>Prif safon</i>	<i>Safon ddibynnol</i>
(1)	Y fewnrywd Safonau 90, 91 neu 92	Safon 93
(2)	Recriwtio ac apwyntio Safon 106	Safon 106A
(3)	Recriwtio ac apwyntio Safon 107	Safon 107A Safon 107B Safon 109
(4)	Cynllun ynghylch ymgynoriadau clinigol Safon 110	Safon 110A
(5)	Cynllun ynghylch ymgynoriadau clinigol Safon 110A	Safon 110
(6)	Arwyddion a hysbysiadau mewnol Safon 111	Safon 113

TABLE 1

	Column 1	Column 2
<i>Row</i>	<i>Main standard</i>	<i>Reliant standard</i>
(1)	Intranet Standards 90, 91 or 92	Standard 93
(2)	Recruiting and appointing Standard 106	Standard 106A
(3)	Recruiting and appointing Standard 107	Standard 107A Standard 107B Standard 109
(4)	Plan relating to clinical consultations Standard 110	Standard 110A
(5)	Plan relating to clinical consultations Standard 110A	Standard 110
(6)	Internal signs and notices Standard 111	Standard 113

RHAN 3**DEHONGLI'R SAFONAU**

- 11** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 12** (1) Nid yw'n ofynnol i gorff gyfieithu i'r Gymraeg unrhyw destun nad yw wedi ei lunio ("testun A").

PART 3**INTERPRETING THE STANDARDS**

- 11** The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 12** (1) A body is not required to translate into Welsh any text that it has not produced ("text A").

(2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol os nad yw'n cyfieithu testun A i'r Gymraeg ond gweler is-baragraff (3).

(3) Rhaid i gorff ddefnyddio'r fersiwn Gymraeg o destun A os yw person arall wedi llunio testun A yn Gymraeg yn unol—

- (a) â'i Gynllun Iaith Gymraeg;
- (b) â dyletswydd i gydymffurfio â safonau;
- (c) â Rheolau Sefydlog y Cynulliad;
- (ch) ag adran 35(1C) o Ddeddf 2006; neu
- (d) â Chynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Cynulliad.

(4) Yn y paragraff hwn—

- (a) ystyr “Cynllun Iaith Gymraeg” yw cynllun iaith Gymraeg a lunnir yn unol â Rhan 2 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993(1);
- (b) ystyr “dyletswydd i gydymffurfio â safonau” yw dyletswydd i gydymffurfio â safon o dan adran 25 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
- (c) ystyr “Deddf 2006” yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006(2);
- (ch) ystyr “Rheolau Sefydlog y Cynulliad” yw rheolau sefydlog a wnaed o dan adran 31 o Ddeddf 2006;
- (d) ystyr “Cynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Cynulliad” yw'r Cynllun a fabwysiadwyd ac a gyhoeddwyd o dan baragraff 8 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006.

(2) A body will not be treating the Welsh language less favourably if it does not translate text A into Welsh but see sub-paragraph (3).

(3) A body must use the Welsh version of text A if another person has produced text A in Welsh in accordance with—

- (a) its Welsh Language Scheme;
- (b) a duty to comply with standards;
- (c) Standing Orders of the Assembly;
- (ch) section 35(1C) of the 2006 Act; or
- (d) the Assembly Commission's Official Languages Scheme.

(4) In this paragraph—

- (a) “Welsh Language Scheme” means a Welsh language scheme produced in accordance with Part 2 of the Welsh Language Act 1993(1);
- (b) “a duty to comply with standards” means a duty to comply with a standard under section 25 of the Welsh Language (Wales) Measure 2011;
- (c) “the 2006 Act” means the Government of Wales Act 2006(2);
- (ch) “Standing Orders of the Assembly” means standing orders made under section 31 of the 2006 Act;
- (d) “the Assembly Commission's Official Languages Scheme” means the Scheme adopted and published under paragraph 8 of Schedule 2 to the 2006 Act.

(1) 1993 p. 38.
(2) 2006 p. 32.

(1) 1993 c. 38.
(2) 2006 c. 32.

13

At ddibenion safonau 90 i 92 (mewn rwyd corff), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac yn ogystal â materion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

- (a) golwg y deunydd (er enghraifft o ran lliw, maint, ffont, a fformat unrhyw destun); neu
- (b) pryd y caiff y deunydd ei gyhoeddi ar y fewnrwyd;

ond nid yw'n golygu bod yn rhaid i'r deunydd Cymraeg ymddangos ar yr un dudalen â'r deunydd Saesneg, nac ar dudalen a fydd yn debygol o agor cyn y fersiwn Saesneg gyfatebol o'r dudalen.

14

At ddibenion safonau 107A (recruiwtio) a 111 (arwyddion a hysbysiadau mewnol), mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac yn ogystal â materion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

- (a) golwg y deunydd (er enghraifft o ran lliw neu ffont unrhyw destun);
- (b) maint y deunydd;
- (c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;
- (ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos; neu
- (d) fformat cyhoeddi'r deunydd.

13

For the purposes of standards 90 to 92 (a body's intranet), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language include, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

- (a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour, size, font and format of any text); or
- (b) when material is published on the intranet;

but it does not mean that the Welsh language material must appear on the same page as the English language material, or on a page that is likely to open before the corresponding English language version of a page.

14

For the purposes of standards 107A (recruitment) and 111 (internal signs and notices), references to treating the Welsh language no less favourably than the English language includes, amongst other matters (and in addition to specific matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

- (a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour or font of any text);
- (b) the size of the material;
- (c) the position and prominence of the material in any public area;
- (ch) when and how material is published, provided or exhibited; or
- (d) the publication format of the material.

15	At ddibenion y safonau, nid yw gofyniad i gyhoeddi, darparu neu arddangos unrhyw ddeunydd ysgrifenedig yn Gymraeg yn golygu y dylid cyhoeddi, darparu neu arddangos deunydd yn Gymraeg yn unig, ac nid yw'n golygu ychwaith y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni nodir hynny yn benodol yn y safon).	15	For the purposes of the standards a requirement to publish, provide or display any written material in Welsh does not mean that material should be published, provided or, displayed in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard).
16	Nid yw safonau 90 i 92 (y fewnwyd) yn gymwys i— (a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar y fewnwyd, deunydd hysbysebu ar y fewnwyd, na chlipiau fideo a sain ar y fewnwyd (gweler safon 82 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau); nac i (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar fewnwyd corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau neu ar fforwm trafod).	16	Standards 90 to 92 (intranet) do not apply to— (a) documents to which a link is provided on the intranet, advertising material on the intranet, or to video and audio clips on the intranet (see standard 82 for specific provision in relation to documents); or (b) information presented by persons on an interactive page published on a body's intranet (for example on a section for comments or on a discussion forum).
17	At ddibenion safonau 106 a 106A yn unig— (a) mae “swydd” yn cynnwys penodiad cyhoeddus; (b) ystyr “penodiad cyhoeddus” yw unrhyw benodiad i gorff cyhoeddus neu swydd gyhoeddus.	17	For the purposes of standards 106 and 106A only— (a) “post” includes a public appointment; (b) “public appointment” means any appointment to a public body or public office.
18	At ddibenion safonau 107 i 109 yn unig mae “swydd” yn cynnwys swydd wirfoddol.	18	For the purposes of standards 107 to 109 only “post” includes a voluntary post.
19	Yn safon 110, ystyr y “cyfnod 5 mlynedd” yw— (a) 5 mlynedd sy'n dechrau â'r dyddiad gosod, a (b) pob cyfnod 5 mlynedd dilynol.	19	In standard 110 the “5 year period” means— (a) 5 years beginning with the imposition date, and (b) each subsequent 5 year period.

20	Ym mharagraff 19, ystyr y “dyddiad gosod” yw’r diwrnod y mae’n ofynnol i berson gydymffurfio â safon 110 ohono neu gydymffurfio â hi mewn modd penodol.	20	In paragraph 19 the “imposition date” means the day from which a person is required to comply with standard 110 or to comply with it in a particular respect.
21	Nid yw safon 114 yn gymwys pan wneir y neges y byddwch yn ei chyhoeddi dros system annerch gyhoeddus yn ystod argyfwng neu ymarfer argyfwng.	21	Standard 114 does not apply when the message that you announce over a public address system is made during an emergency or an emergency drill.

ATODLEN 4 Rheoliad 2(4)
Safonau Cadw Cofnodion

RHAN 1
Y SAFONAU

- 1** **Safonau ynghylch cadw cofnodion gan gorff**
- Safon 115:** Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, o nifer y cwynion yr ydych yn eu cael sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau.
- Safon 116:** Rhaid ichi gadw cofnod (yn dilyn asesiadau o sgiliau iaith Gymraeg eich cyflogeion a wnaed gennyh yn unol â safon 96), o nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, phan fo hynny'n wybyddus ichi, rhaid ichi gadw cofnod o lefel sgiliau'r cyflogeion hynny.
- Safon 117:** Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, o nifer y swyddi newydd a'r swyddi gwag a gategoreiddiwyd (yn unol â safon 106) fel swyddi sy'n gofyn—
- (a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;
 - (b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg unwaith y penodir rhywun i'r swydd;
 - (c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu
 - (ch) nad oedd sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.

RHAN 2
DEHONGLI'R SAFONAU

- 2** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 3** At ddibenion safonau 115, 116 a 117, ystyr "blwyddyn ariannol" yw blwyddyn ariannol y corff ei hun.

SCHEDULE 4 Regulation 2(4)
Record Keeping Standards

PART 1
THE STANDARDS

- 1** **Standards relating to a body keeping records**
- Standard 115:** You must keep a record, in relation to each financial year, of the number of complaints you receive relating to your compliance with standards.
- Standard 116:** You must keep a record (following assessments of your employees' Welsh language skills made in accordance with standard 96), of the number of employees who have Welsh language skills at the end of each financial year and, where you have that information, you must keep a record of the skill level of those employees.
- Standard 117:** You must keep a record, in relation to each financial year, of the number of new and vacant posts which were categorised (in accordance with standard 106) as posts where—
- (a) Welsh language skills are essential;
 - (b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;
 - (c) Welsh language skills are desirable; or
 - (ch) Welsh language skills are not necessary.

PART 2
INTERPRETING THE STANDARDS

- 2** The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 3** For the purposes of standards 115, 116 and 117 "financial year" means the body's own financial year.

ATODLEN 5 Rheoliad 2(5)

Safonau sy'n ymdrin â Materion Atodol

SCHEDULE 5 Regulation 2(5)

Standards which deal with
Supplementary Matters

RHAN 1

SAFONAU

PART 1

STANDARDS

1	Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau	1	A body publicising standards
Safon 118:	Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael ar eich gwefan.	Standard 118:	You must ensure that a document which records the standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available on your website.
2	Corff yn cyhoeddi gweithdrefn gwyno	2	A body publishing a complaints procedure
Safon 119:	Rhaid ichi— (a) sicrhau bod gennych weithdrefn gwyno sy'n delio â sut yr ydych yn bwriadu delio â chwynion ynglŷn â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a (b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r weithdrefn honno ar eich gwefan.	Standard 119:	You must— (a) ensure that you have a complaints procedure that deals with how you intend to deal with complaints relating to your compliance with the standards with which you are under a duty to comply, and (b) publish a document that records that procedure on your website.
3	Corff yn llunio adroddiad blynyddol ynglŷn â safonau	3	A body producing an annual report regarding standards
Safon 120:	(1) Rhaid ichi lunio adroddiad (“adroddiad blynyddol”), yn Gymraeg, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n delio â'r modd y bu ichi gydymffurfio â'r safonau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno.	Standard 120:	(1) You must produce a report (an “annual report”), in Welsh, in relation to each financial year, which deals with the way in which you have complied with the standards with which you were under a duty to comply during that year.

(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys yr wybodaeth a ganlyn (pan fo'n berthnasol, i'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau y cyfeirir atynt)—

- (a) nifer y cwynion a gawsoch yn y flwyddyn o dan sylw a oedd yn ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 115);
- (b) nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd y flwyddyn o dan sylw (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 116);
- (c) nifer (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 117) y swyddi newydd a'r swyddi gwag a hysbysebwyd gennych yn ystod y flwyddyn a gategoreiddiwyd fel swyddi sy'n gofyn—
 - (i) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;
 - (ii) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir i'r swydd;
 - (iii) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu
 - (iv) nad oedd sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.

(3) Rhaid ichi gyhoeddi'r adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach na 6 mis yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi.

(4) Rhaid ichi sicrhau bod copi cyfredol o'ch adroddiad blynyddol ar gael ar eich gwefan.

(2) The annual report must include the following information (where relevant, to the extent you are under a duty to comply with the standards referred to)—

- (a) the number of complaints that you received during the year in question which related to compliance with the standards with which you were under a duty to comply (on the basis of the records you kept in accordance with standard 115);
- (b) the number of employees who have Welsh language skills at the end of the year in question (on the basis of the records you kept in accordance with standard 116);
- (c) the number (on the basis of the records you kept in accordance with standard 117) of new and vacant posts that you advertised during the year which were categorised as posts where—
 - (i) Welsh language skills were essential;
 - (ii) Welsh language skills needed to be learnt when appointed to the post;
 - (iii) Welsh language skills were desirable; or
 - (iv) Welsh language skills were not necessary.

(3) You must publish the annual report no later than 6 months following the end of the financial year to which the report relates.

(4) You must ensure that a current copy of your annual report is available on your website.

4	Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg	4	A body providing information to the Welsh Language Commissioner
Safon 121:	Rhaid ichi ddarparu i Gomisiynydd y Gymraeg (os gofynnir ganddo) unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau cyflenwi gwasanaethau, y safonau llunio polisi neu'r safonau gweithredol yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.	Standard 121:	You must provide the Welsh Language Commissioner (if requested by the Commissioner) with any information which relates to your compliance with the service delivery standards, the policy making standards or the operational standards with which you are under a duty to comply.

RHAN 2

DEHONGLI'R SAFONAU

- 5 Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 fel a ganlyn.
- 6 At ddiben safon 120, ystyr "blwyddyn ariannol" yw blwyddyn ariannol y corff ei hun.
- 7 At ddiben y safonau, nid yw gofyniad i lunio neu gyhoeddi unrhyw ddeunydd ysgrifenedig yn Gymraeg yn golygu y dylid llunio neu gyhoeddi'r deunydd hwnnw yn Gymraeg yn unig, ac nid yw'n golygu ychwaith y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni nodir hynny yn benodol yn y safon).

PART 2

INTERPRETING THE STANDARDS

- 5 The standards specified in Part 1 must be interpreted as follows.
- 6 For the purpose of standard 120, "financial year" means the body's own financial year.
- 7 For the purpose of the standards a requirement to produce or publish any written material in Welsh does not mean that material should be produced or published in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard).

Bwrdd Cyngorau Iechyd Cymuned Cymru (“*The Board of Community Health Councils in Wales*”)

Byrddau Iechyd Lleol (“*Local Health Boards*”)

Cyngorau Iechyd Cymuned (“*Community Health Councils*”)

Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru (“*National Health Service Trusts in Wales*”)

The Board of Community Health Councils in Wales (“*Bwrdd Cyngorau Iechyd Cymuned Cymru*”)

Community Health Councils (“*Cyngorau Iechyd Cymuned*”)

Local Health Boards (“*Byrddau Iechyd Lleol*”)

National Health Service Trusts in Wales (“*Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru*”)

©[©]Hawlfraint y Goron 2018

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Jeff James, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

© Crown copyright 2018

Printed and published in the UK by The Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Jeff James, Controller of Her Majesty’s Stationery Office and Queen’s Printer of Acts of Parliament.

